

Møte torsdag den 22. februar kl. 10President: **K i r s t i K o l l e G r ø n d a h l**

D a g s o r d e n (nr. 56):

1. Innstilling fra kontroll- og konstitusjonskomiteen om: 1. Ekstrakt av Norges statsregnskap og regnskap for administrasjonen av Svalbard for budsjetterminnen 1999. 2. Saker for desisjon av Stortinget og saker til orientering
(Innst. S. nr. 138 (2000-2001), jf. Dokument nr. 1 (2000-2001))
2. Innstilling fra kontroll- og konstitusjonskomiteen om Riksrevisjonens gjennomgåelse og vurdering av antegnelse til statsregnskapene for 1995-1998 desidert «Til observasjon» og en oppfølging av forvaltningsrevisjoner behandlet av Stortinget
(Innst. S. nr. 137 (2000-2001), jf. Dokument nr. 3:1 (2000-2001))
3. Innstilling fra kontroll- og konstitusjonskomiteen om Riksrevisjonens kontroll med statsrådets (departementets) forvaltning av statens interesser i selskaper, banker, mv. for 1999
(Innst. S. nr. 141 (2000-2001), jf. Dokument nr. 3:2 (2000-2001))
4. Innstilling fra kontroll- og konstitusjonskomiteen om Riksrevisjonens undersøkelse av innkjøpsvirksomheten i universitets- og høyskolesektoren
(Innst. S. nr. 140 (2000-2001), jf. Dokument nr. 3:3 (2000-2001))
5. Innstilling fra kontroll- og konstitusjonskomiteen om Riksrevisjonens undersøkelse av Norges oppfølging av OSPAR-konvensjonen innen industri-, avløps- og landbrukssektoren
(Innst. S. nr. 139 (2000-2001), jf. Dokument nr. 3:4 (2000-2001))
6. Innstilling fra kontroll- og konstitusjonskomiteen om Riksrevisjonens undersøkelse om tildeling og utmåling av hjelpestønad til barn og unge under 18 år
(Innst. S. nr. 142 (2000-2001), jf. Dokument nr. 3:5 (2000-2001))
7. Innstilling fra familie-, kultur- og administrasjonskomiteen om idrettslivet i endring – om statens forhold til idrett og fysisk aktivitet
(Innst. S. nr. 147 (2000-2001), jf. St.meld. nr. 14 (1999-2000))
8. Innstilling fra familie-, kultur- og administrasjonskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Per Sandberg, Per Roar Bredvold og Siv Jensen om nedsettelse av et offentlig utvalg for å gjennomgå bruken av sakkyndige i barnefordelingssaker
(Innst. S. nr. 108 (2000-2001), jf. Dokument nr. 8:45 (1998-1999))
9. Innstilling fra familie-, kultur- og administrasjonskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Per Sandberg, Per Roar Bredvold, Siv Jensen og Øystein Hedstrøm om gjennomgang av barnebidragsordningen med sikte på å oppnå en rettferdig byrdefordeling mellom bidragsmottaker og bidragspliktig

(Innst. S. nr. 109 (2000-2001), jf. Dokument nr. 8:46 (1998-1999))

10. Referat

*Minnetaler over tidligere stortingsrepresentanter Torkell Arnold Tande, Asbjørn Antoni Holm og Gunnar Johnsen***Presidenten:** Ærede medrepresentanter!Tidligere stortingsrepresentant *Torkell Arnold Tande* er død, nær 100 år gammel.

Torkell Tande ble født 11. september 1901 i Nissedal i Telemark. Etter teologisk embetseksamen var han sokneprest i Sannidal i Telemark fra 1930 til 1970 og prost i Bamble i perioden fra 1963 til 1970.

Tande var medlem av Sannidal kommunestyre fra 1934 og ordfører samme sted i årene 1937-40 og igjen da krigen sluttet i 1945. Fra 1959 var han medlem av Kragerø kommunestyre. Han var dessuten medlem av fylkestinget, og hadde mange andre offentlige verv i kommune og fylke.

Torkell Tande kom inn på Stortinget som fast representant for Venstre i Telemark da Neri Valen døde i 1954. I den tiden han satt på Stortinget, var han medlem av sosialkomiteen. Han var spesielt glad for å ha vært med på å kjempe fram folketrygden. I 1969 gikk han ut av Stortinget.

Tande var leder i «En Verden»s stortingsgruppe. Fra 1960 til 1969 var han medlem av Europarådet, han var medlem av den norske delegasjonen til FN i 1967 og deltok i NATOs parlamentariske forsamling i 1965.

Under krigen viste Torkell Tande stor aktivitet i Hjemmefronten. Han var aktiv innen avholdsbevegelsen, der han hadde flere lederverv, og i en årrekke var han engasjert i speiderbevegelsen.

Tande gjorde en stor innsats i Sannidal Historielag gjennom 60 år, både som leder og som medredaktør for bygdeboka for Sannidal og Skåtøy. For dette arbeidet fikk han Kragerøs kulturpris i 1991.

Innsats og omtanke for medmennesker preget livet til Torkell Tande. Han levde etter ordet «Enten vi da lever eller dør, hører vi Herren til». Gjennom hele livet tok han aktivt del i samfunnsdebatten, gjennom foredrag og leserinnlegg. Helt til det siste beholdt han god helse – krystallklar i tanke og sinn.

For sin samfunnsmessige innsats ble han tildelt Deltakermedaljen og Kongens fortjenstmedalje i gull.

Tidligere stortingsrepresentant *Asbjørn Antoni Holm* døde 4. februar 2001, 79 år gammel.

En trofast forkjemper for kystfolket og de små i samfunnet har gått bort. Asbjørn Holm var født inn i en fiskerfamilie i Langenes i Nordland, og han begynte sin yrkeskarriere som fisker og sjømann i kystfart. Etter fiskerfagskole og handelsskole ble han først styrmann på en redningsskøyte og deretter distriktssekretær i Redningselskapet.

Han giftet seg med Fredbjørg «Molly» Jentoft. De fikk fire barn og ti barnebarn.

Da Asbjørn Holm ble valgt inn på Stortinget for Nordland i 1961 som representant for det nyetablerte Sosialis-

tisk Folkeparti, hadde han allerede stått for mer enn én støyt. De sentrale partifellene møtte en trygg mann som var på høyde med situasjonen. Med solide kunnskaper om fiskeri og livet på kysten brakte Holm viktige perspektiver inn i stortingsarbeidet. Han påtok seg mange oppgaver og var en utrettelig talsmann for Nord-Norge og for folk som hadde det vanskelig. I sin første stortingsperiode var han medlem av Stortingets fiskerikomite, mens han fra 1965 til 1969 deltok i industrikomiteens arbeid. Asbjørn Holm var et utpreget samarbeidsmenneske som kom godt ut av det med alle han møtte. Han var en varm og omtenkso venn som mer enn gjerne gav en håndrekning uten hensyn til politiske eller sosiale skiller.

Etter at Asbjørn Holm sluttet som stortingsrepresentant, fortsatte han sitt virke for kystens folk gjennom arbeid som distrikts- og landssekretær i Redningsselskapet. I mer enn 40 år tjenestegjorde han i selskapet, de siste årene også som medlem av sentralstyret. I 1988 ble han tildelt Kongens fortjenstmedalje i sølv for sin store og uegennyttige gjerning.

Tidligere stortingsrepresentant *Gunnar Johnsen* er død, 76 år gammel.

Gunnar Johnsen var født i Oslo i 1924. Etter examen artium i 1944 og filologiske studier ved Universitetet i Oslo ble Gunnar Johnsen journalist i Sandefjords Blad. Via Høyres Pressebyrå kom han så, i 1954, til Drammens Tidende og Buskerud Blad som politisk journalist. I 1961 ble han politisk redaktør i avisen.

Parallelt med sin journalistiske virksomhet ble Gunnar Johnsen engasjert i lokalpolitikken. Han var medlem både av bystyret og skolestyret i Drammen i perioden 1964-75. I tillegg hadde han flere fylkeskommunale verv.

Johnsen engasjerte seg tidlig i pressens organisasjoner og var formann både i Vestfold Journalistklubb og i Drammens Journalistklubb. I årene 1968-1973 var han formann i Den konservative presses forening. I 1970 ble han valgt til formann i Buskerud Høyre – og i tiåret fra 1968 til 1978 var han medlem av Høyres landsstyre og sentralstyre.

Da Bernt Ingvaldsen trakk seg tilbake fra Stortinget, var Gunnar Johnsen en helt naturlig kandidat som hans etterfølger. Høsten 1973 ble han valgt til Stortinget som representant for Høyre i Buskerud. Han ønsket å følge i Bernt Ingvaldsens fotspor også når det gjaldt komiteplasing, og fikk gleden av å komme i forsvarskomiteen, der han raskt markerte seg som en innsiktsfull og meget engasjert representant. Gunnar Johnsen nøyde seg imidlertid med én stortingsperiode, ikke fordi han ikke trivdes med stortingsarbeidet, men fordi han fikk et tilbud som han ikke kunne motstå: Han ble tilbudt stillingen som sjefredaktør i Drammens Tidende, en stilling han hadde fra 1977 til 1992.

Gunnar Johnsen var godt likt på Stortinget. Han var rask, effektiv og myndig, men samtidig samarbeidsvillig og jovial. Han var en mester i å forene saklig sterk argumentasjon med en ledig og levende form. Journalisten i ham fornektet seg heller ikke i årene på Stortinget. Både som journalist og politiker var han elsket og fryktet for sin skarpe penn.

Vi minnes Torkell Arnold Tande, Asbjørn Antoni Holm og Gunnar Johnsen med dyp respekt og takknemlighet for deres virke på Stortinget og lyser fred over deres minne.

Representantene påhørte stående presidentens minnetaler.

Presidenten: Representanten Sverre J. Hoddevik vil framsette to private forslag.

Sverre J. Hoddevik (H): På vegne av Per-Kristian Foss, Erna Solberg og meg selv vil jeg få lov til å fremme to private forslag, et om forenklinger og forbedringer i byggesaksbehandlingen og et nytt forslag om tidsfrister for a) statlige organers innsigelsesmuligheter i general- og reguleringsplaner og b) kommunenes behandlingstid av private reguleringsplaner.

Presidenten: Forslagene vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

S a k n r . 1

Innstilling fra kontroll- og konstitusjonskomiteen om: 1. Ekstrakt av Norges statsregnskap og regnskap for administrasjonen av Svalbard for budsjetterminen 1999. 2. Saker for desisjon av Stortinget og saker til orientering (Innst. S. nr. 138 (2000-2001), jf. Dokument nr. 1 (2000-2001))

Gunnar Skaug (A) (komiteens leder): Riksrevisjonen har i Dokument nr. 1 for 2000-2001 igjen bekreftet hvilken sentral plass Riksrevisjonen har i en effektiv kontroll av den offentlige forvaltning.

En kan lese ut av antegnelsene som er gjort for regnskapsåret 1999, at Riksrevisjonen spiller en meget viktig rolle i utbyggingen av den administrative effektivitet i statsforvaltningen, og at en del reformer på det økonomiske området de siste årene skyldes nettopp initiativ som er tatt av Riksrevisjonen. Det fortjener Riksrevisjonen honnør for.

Nå skal jeg ikke kommentere antegnelsene som er gjort, bare gjøre oppmerksom på at det nok en gang er påvist en rekke mangler og feil. Regnskapene er ikke godkjent for Ila landsfengsel og sikringsanstalt, Norges veterinærhøgskole, Høgskolen i Nord-Trøndelag, Rikshospitalets apotek og Radiumhospitalets Apotek. Dessuten er regnskapene til Toll- og avgiftsdirektoratet, Statistisk sentralbyrå og Statens veiledningskontor for oppfinnere bare godkjent med forbehold. Alt dette er kritikkverdige.

I likhet med Riksrevisjonen ser komiteen alvorlig på dette. De berørte institusjoner og ansvarlige departementer må derfor rette opp de forhold som er påtalt.

Når det gjelder økonomiforvaltningen i departementene og underlagte virksomheter, er det gjort et omfattende arbeid for å rette opp problemer som er et resultat av innføringen av nye økonomisystemer, men fortsatt står mye

igjen. Derfor må hele forvaltningen gi prioritet til problemene som knyttes til regnskapsføring og økonomiforvaltning.

Jeg regner med at de statsråder som er til stede her nå, tar dette med seg. Ellers viser jeg til komiteens øvrige merknader.

Kari Økland (KrF): I dette dokumentet fra Riksrevisjonen er det tatt opp 37 saker. Komiteen ser alvorlig på at det er flere regnskap Riksrevisjonen ikke har kunnet godkjenne eller kun har godkjent med forbehold. Det er alvorlig at innføringen av nye økonomisystemer fortsatt skaper problemer, og det er viktig at problemene knyttet til regnskapsføring og økonomiforvaltning blir prioritert av hele forvaltningen.

Flere av sakene omhandler store saksrestanser og restanser knyttet til innfordring, bl.a. knyttet til arveavgift og skatt fra utenlandske selskaper og arbeidstakere. Kortere saksbehandlingstid og høy prioritering av innkreivingsarbeidet er her vesentlig. Når det gjelder behandling av feilutbetalinger og misbruk av attføringsytelser, er utestående restanser på slike saker bortimot fordoblet fra 1998 til 1999. Dette er alvorlig, og komiteen forutsetter at departementet følger opp at Aetat Arbeidsdirektoratet iverksetter tilstrekkelige tiltak for å bedre saksbehandlingen på området. Det er viktig at rutiner følges, slik at krav ikke foreldes.

Feilprosenten i pensjonsutbetalingene har ikke blitt redusert i løpet av de siste årene. Dette er ikke tilfredsstillende. For den enkelte mottaker kan det være svært vanskelig å kontrollere om utbetalingene er riktige. For øvrig er komiteen tilfreds med at tilnærmet alle pensjoner utbetales i rett tid.

Riksrevisjonen har funnet store mangler ved Forsvarets oppbevaring og kontroll med våpen- og ammunisjonsbeholdningene. Dette gir grunn til bekymring, og komiteen vil understreke betydningen av at Forsvaret har god kontroll med dette.

Enkelte av sakene er gjengangere. Det er alvorlig at forhold blir påpekt flere ganger av både Riksrevisjonen og Stortinget uten at dette blir rettet opp. Ekstra alvorlig blir det når situasjonen for noen av sakene tvert imot har forverret seg.

For øvrig viser jeg til komiteens tilråding.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 1. (Votering, se side 2090)

S a k n r . 2

Innstilling fra kontroll- og konstitusjonskomiteen om Riksrevisjonens gjennomgåelse og vurdering av antegnelse til statsregnskapene for 1995-1998 desidert «Til observasjon» og en oppfølging av forvaltningsrevisjoner behandlet av Stortinget (Innst. S. nr. 137 (2000-2001), jf. Dokument nr. 3:1 (2000-2001))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet til sak nr. 2. (Votering, se side 2091)

S a k n r . 3

Innstilling fra kontroll- og konstitusjonskomiteen om Riksrevisjonens kontroll med statsrådets (departementets) forvaltning av statens interesser i selskaper, banker, mv. for 1999 (Innst. S. nr. 141 (2000-2001), jf. Dokument nr. 3:2 (2000-2001))

Kari Økland (KrF): Den årlige behandlingen av Riksrevisjonens kontroll med statsrådets forvaltning av statens interesser i selskaper, banker mv. for 1999 gir oss en god oversikt over hva som skjer på dette området. Målet for Riksrevisjonens kontroll er å ta standpunkt til om statsråden har utøvet sin oppgave som forvalter av statens interesser i samsvar med Stortingets forutsetninger og vedtak.

Ett av de temaene som tas opp i dokumentet, er sammenslåingen av Telenor og Telia og senere avviklingen av det nye selskapet, Newtel AB. De største utgiftene var i forbindelse med planleggingen av integreringen av de to selskapene. Totalt ble det brukt ca. 250 mill. kr på den avviklede sammenslåingen med Telia.

Kontroll- og konstitusjonskomiteen merket seg at det var sprik mellom det tallet som er oppgitt i stortingsdokumentene, og det som Telenor AS har i sine regnskaper. Dette skyldes at beløpet inkluderer utgifter som Telenor har hatt, men som ikke er tatt med i delingen med Telia.

Også Posten Norge BA er et av de selskapene som er omtalt i dokumentet. Postens regnskapsentre er gjort om til aksjeselskap, og 115 mennesker er overført til det nye selskapet. Dette ble gjort uten å legge saken fram for generalforsamlingen i Posten Norge BA. Bakgrunnen for det er ifølge departementet at det ikke dreier seg om en utskilling av virksomheten, og derfor behøvede ikke saken bli behandlet etter vedtektens § 10, som sier:

«Saker som gjelder utskilling av basisvirksomhet og av vesentlige støttefunksjoner i selskapet skal forelegges generalforsamlingen.»

Saken er fortsatt til behandling i Riksrevisjonen, og komiteen har derfor ikke tatt konkret stilling til spørsmålet om saken burde vært fremlagt for generalforsamlingen. Men jeg finner grunn til å nevne at komiteen i sine merknader har presisert at praktiseringen av vedtektene ikke må føre til at virkeområdet snevres inn i praksis.

For øvrig viser jeg til innstillingen.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 3. (Votering, se side 2091)

S a k n r . 4

Innstilling fra kontroll- og konstitusjonskomiteen om Riksrevisjonens undersøkelse av innkjøpsvirksomheten i universitets- og høyskolesektoren (Innst. S. nr. 140 (2000-2001), jf. Dokument nr. 3:3 (2000-2001))

Sigurd Grytten (A) (ordfører for saken): Universitets- og høyskolesektorens kjøp av varer og tjenester i 1998 var på 2,1 milliarder kr eller ca. 25 pst. av virksom-

hetenes totale driftsutgifter. Riksrevisjonens undersøkelse omhandler derfor et viktig område i forhold til en mer effektiv ressursutnyttelse innenfor denne sektoren. Undersøkelsen omfatter fire universiteter og 34 høyskoler.

Undersøkelsen viser at så mye som 74 pst. av virksomhetene ikke har utarbeidet mål for innkjøpsfunksjonen. Av de virksomhetene som hadde satt seg mål, var det kun to virksomheter som kunne vise til konkrete mål for besparelser.

Undersøkelsen viser videre at kun 42 pst. av virksomhetene ikke hadde skriftlige rutiner for tildeling av innkjøpsfullmakter. Et flertall av virksomhetene hadde heller ikke utarbeidet rutiner for bestilling og leveransekontroll, mens 48 pst. ikke har skriftlige rutiner for kontroll av faktura mot levering.

Undersøkelsen viser også at virksomhetene i for liten grad har utnyttet konkurransen i markedet for å presse kostnadene til kjøp av varer og tjenester.

Et positivt trekk er at de fleste av de større virksomhetene i undersøkelsen hadde etablert innkjøps samarbeid. Dette gjelder imidlertid kun et fåtall av de mindre virksomhetene.

Komiteen mener at virksomhetene kunne ha spart betydelige beløp dersom rutinene hadde vært bedre, da undersøkelsen avdekket klare svakheter i virksomhetenes retningslinjer og rutiner knyttet til innkjøpsvirksomheten. Det er grunn til å tro at disse forholdene nå vil bli rettet opp.

Jeg vil her også vise til at det er enighet mellom departementet og Riksrevisjonen om at det er svakheter i innkjøpsvirksomheten i universitets- og høyskolesektoren, og at en effektiv og velfungerende innkjøpsfunksjon er viktig for å utnytte ressursene i sektoren best mulig.

Regjeringens vektlegging av fornyelsen av offentlig sektor er et ytterligere signal om en bedre ressursutnyttelse i offentlig sektor.

Departementet innrømmer også at det vil kreves en betydelig innsats for å rette opp de svakheter som undersøkelsen har avdekket. Komiteen merker seg at departementet vil vurdere hvilke ytterligere tiltak som vil være nødvendig for å rette opp de forhold som er avdekket.

Komiteen forutsetter derfor at departementet følger opp de svakheter som Riksrevisjonen har avdekket i sin undersøkelse av innkjøpsvirksomheten i universitets- og høyskolesektoren, og at departementet nå ser til at innkjøpsrutinene bedres.

Komiteens innstilling er enstemmig.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 4. (Votering, se side 2092)

S a k n r . 5

Innstilling fra kontroll- og konstitusjonskomiteen om Riksrevisjonens undersøkelse av Norges oppfølging av OSPAR-konvensjonen innen industri-, avløps- og landbrukssektoren (Innst. S. nr. 139 (2000-2001), jf. Dokument nr. 3:4 (2000-2001))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet. (Votering, se side 2092)

S a k n r . 6

Innstilling fra kontroll- og konstitusjonskomiteen om Riksrevisjonens undersøkelse om tildeling og utmåling av hjelpestønad til barn og unge under 18 år (Innst. S. nr. 142 (2000-2001), jf. Dokument nr. 3:5 (2000-2001))

Vidar Kleppe (Frp) (ordfører for saken): Riksrevisjonens undersøkelse viser store forskjeller i utmålingen av hjelpestønad til barn med samme omsorgsbehov, og det synes en enstemmig komite er beklagelig. Vi mener at regelverket skal være likt i den grad det går an å følge opp, selv om sakene er forskjellige.

Komiteen konstaterer at formålet med hjelpestønad ifølge folketrygdloven er å gi en økonomisk kompensasjon på særskilt tilsyn eller pleie på grunn av varig sykdom eller skade, og at regelverket på hjelpestønadsområdet gir rom for stor grad av skjønn på de enkelte fylkesstrygdekontorene. Derfor var det viktig at Riksrevisjonen sendte saker til de forskjellige trygdekontor og fylkesstrygdekontor for å se på hvordan en behandlet disse sakene. Det som er kommet fram av undersøkelsen, er at det er en ulik behandling ut fra det regelverk vi har.

Komiteen er derfor enig med Riksrevisjonen i at det er altfor stor spredning i de vedtakene som er fattet i sakene. I enkelte av sakene varierer vedtakene fra avslag til tilståelse av høyeste sats, en differanse på mer enn 60 000 kr pr. år. Derfor vil komiteen, i likhet med Riksrevisjonen, understreke viktigheten av at en følger opp dette arbeidet, og at en iverksetter en rekke tiltak for å få en mer ensartet skjønnsutøvelse når det gjelder disse viktige sakene for dem det angår.

Vi vet òg at det i 1999 ble utbetalt mer enn 500 mill. kr i hjelpestønad. Derfor er det viktig at departementet nå følger opp det viktige arbeidet med å gjenopprette tilliten, at en ser på den manglende samordningen i trygde-etaten mellom de enkelte trygdekontorene og fylkesstrygdekontorene med sikte på å få en lik praksis, og at en får en bedre utmåling av hjelpestønaden ut fra de behovene som en har.

Vi i komiteen har merket oss, etter at vi har vært i kontakt med departementet, at Rikstrygdeverket vil prioritere tiltak for å utbedre de manglene og svakheter som måtte være i saksbehandlingsrutinene, og at dette skal iverksettes i løpet av første halvår 2001. Vi vil òg be om at Stortinget blir orientert på en egnet måte om dette viktige arbeidet, slik at vi kan følge opp og kan få gjort noe med den uverdige forskjellsbehandlingen vi ser her.

For øvrig viser jeg til komiteens innstilling, som er enstemmig. Vi håper og tror at statsråden tar fatt i dette arbeidet, og at vi får ordnet opp når det gjelder de misforståelsene og ulikhetene som måtte være på dette området, slik at vi får et system som alle kan være tjent med.

Gunnar Skaug (A) (komiteens leder): Det er viktig, som saksordfører Vidar Kleppe nå sa, at en sikrer mest

mulig lik og riktig utmåling av hjelpestønad til barn og unge under 18 år. Dette er, som vi alle vet, en rettighetsbasert stønadsordning som skal gi økonomisk kompensasjon for særskilt tilsyn eller pleie på grunn av varig sykdom, skade eller lyte, og som er hjemlet i loven om folketrygd.

Riksrevisjonens undersøkelse og rapport viser, som representanten Kleppe sa, at det har vært grunn til å stille spørsmål om trygdeetatens saksbehandling virkelig bygger på en rimelig ensartet og håndfast skjønnsutøvelse og om en har tatt hensyn til kravet om likebehandling.

Det er påvist store fylkesvise variasjoner når det gjelder antall hjelpestønadmottakere. Det komiteen spesielt har merket seg, er at det er en lav innvilgelsesprosent i fylker med høy søkning, men en høy innvilgelsesprosent der søkingen er lav. Dette gjør det naturlig å se nærmere på saksbehandlingspraksisen.

Rapporten fra Riksrevisjonen er forelagt Sosial- og helsedepartementet. Jeg synes det er meget positivt at departementet har satt i gang såpass mange viktige tiltak for å utvikle en sikrere og mer ensartet skjønnsutøvelse i trygdeetaten. Det er også grunn til å berømme Rikstrygdeverket for den oppfølging som er gjort så langt, for å sikre en mest mulig lik og riktig utmåling av hjelpestønad til barn og unge under 18 år.

Kari Økland (KrF): Det denne undersøkelsen avdekker, er alvorlig. Man må kunne forvente at familier med hjelptrengende barn får sine krav om hjelpestønad tilnærmet likt behandlet, og at man får de ytelser som regelverket tilsier. Men undersøkelsen viser altså at det er store forskjeller i utmåling av hjelpestønad til barn med samme omsorgsbehov. Undersøkelsen er basert på gjennomgang av dokumenter, statistikk, intervjuer og en vignettundersøkelse. I vignettundersøkelsen ble skjønnsutøvelsen undersøkt ved å la trygdekontorer og fylkestrygdekontorer i alle fylkene behandle de samme krav om hjelpestønad. De fleste sakene viste stor spredning i vedtak. Og som vi har hørt, varierte vedtakene i enkelte av sakene fra avslag til tilståelse av høyeste sats, dvs. en differanse på mer enn 60 000 kr pr. år.

Regelverket på hjelpestønadsområdet gir rom for stor grad av skjønnsutøvelse. Men variasjonene som undersøkelsen avdekker, gir grunn til å stille spørsmål om saksbehandlingen bygger på en rimelig ensartet og sikker skjønnsutøvelse, og om rettssikkerheten og hensynet til likebehandling ivaretas i tilstrekkelig grad. Det er i hovedsak slik at innvilgelsesprosenten er lav i fylker med høy søkning, og høy i fylker hvor søkingen er lav. Gjennomgangen viser at det er ulike oppfatninger om hvilke saksopplysninger som er relevante, og hvordan disse skal vurderes. Rikstrygdeverket har fremhevet at prinsippkjennelsene fra Trygderetten er en viktig kilde for erfaringsutveksling i etaten, men undersøkelsen viser at disse kjennelsene er lite brukt i saksbehandlingen.

Det er lite samarbeid mellom fylkene på hjelpestønadsområdet, og det er forholdsvis begrenset samarbeid mellom trygdekontorer innen samme fylke. Et flertal av de intervjuede mener at variasjonene ikke skyldes utformin-

gen av regelverket i seg selv, men manglende kjennskap til eller forståelse av regelverket.

En forsvarlig og korrekt saksbehandling forutsetter at nødvendig og detaljert kompetanse blir bygd opp og vedlikeholdt. Rikstrygdeverket bør forsterke veilednings- og oppfølgingsfunksjonen overfor ytre etat på dette området.

Regionalisering av saksbehandlingen vil kunne gi større fagkompetanse og fagmiljø, men også gi økt risiko for at kunnskap om søkerens lokale forhold ikke vurderes i tilstrekkelig grad.

Hjelpestønadsområdet er over år viet liten oppmerksomhet fra departementets og Rikstrygdeverkets side. I for stor grad synes det å ha vært opp til det enkelte fylkestrygdekontor og trygdekontor å etablere sin egen praksis for tildeling og utmåling av hjelpestønad. Komiteen vil understreke viktigheten av at departementet prioriterer arbeidet med å få en mer ensartet skjønnsutøvelse på tildeling og utmåling av hjelpestønad til barn og unge under 18 år.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 6. (Votering, se side 2092)

S a k n r . 7

Innstilling fra familie-, kultur- og administrasjonskomiteen om idrettslivet i endring – om statens forhold til idrett og fysisk aktivitet (Innst. S. nr. 147 (2000-2001), jf. St.meld. nr. 14 (1999-2000))

Presidenten: Etter ønske fra familie-, kultur- og administrasjonskomiteen vil presidenten foreslå at debatten blir begrenset til 1 time og 15 minutter, og at taletiden blir fordelt slik på gruppene:

Arbeiderpartiet 25 minutter, Kristelig Folkeparti, Fremskrittspartiet og Høyre 10 minutter hver, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Venstre og representanten Bastesen 5 minutter hver.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til replikkordskifte på inntil tre replikker med svar etter innlegg av hovedtalerne for hver partigruppe og fem replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av Regjeringen.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Jon Olav Alstad (A) (ordfører for saken): Idretten får mye oppmerksomhet i det norske samfunnet, ikke bare i VM-dager som disse, men også generelt. Alt, fra det arbeidet som skjer i de lokale lagene, til den profesjonelle idretten, har en egenverdi for oss som opplever det, og – for å si det på den måten – for utøverne. Men den viktigste årsaken til at staten bruker så mye ressurser på idretten, er selvsagt at det er helseforebyggende. I tillegg har den selvsagt en del andre verdier som også er viktig for sam-

funnet for øvrig, ikke minst knyttet til arbeidet med en nasjonal og kulturell identitet.

Det er bred enighet i Stortinget om idrettspolitikken, som innstillingen også viser, selv om det i media av og til har blitt prøvd konstruert motsetninger. Derfor er dette en innstilling som bærer preg av svært mye samstemmighet og få særmerknader og mindretallsforslag.

I den lange prosessen som har skjedd etter at sentrumsregjeringen la fram denne meldingen på slutten av forrige århundre, har komiteen til og med arrangert en egen åpen høring. Utgangspunktet for høringen var kommersialisering og doping, men mye av årsaken til at den ble såpass vellykket var nok evnen til å gå langt utover temaet i høringen.

Det er en moderne melding i den forstand at den evner å ta innover seg de endringer som skjer i samfunnet knyttet til måten vi utøver fysisk aktivitet på. Samtidig legges det klare politiske føringer på prioriteringene av de statlige midler vi skal bruke i framtida. Og dersom enkelte stortingsrepresentanters utspill i starten på året har forledet noen til å tro at dette handler om doping og toppidrett, så er det svært lite i tråd med innstillingens innhold.

Frivilligheten og det arbeidet som knyttes opp til den, er helt avgjørende for det arbeidet som skjer daglig i hvert enkelt lokallag. Derfor er det på sin plass, også fra vår side, å understreke og verdsette dette arbeidet. Samtidig ser vi at svært mye av den fysiske aktiviteten som skjer, organiseres og utøves av den enkelte. Det tar innstillingen høyde for, og det løftes fram både i anleggs- og aktivitetspolitikken vår.

Det er barne- og ungdomsidretten som det naturlig nok blir sterkest fokusert på. I den sammenhengen er det viktig å vektlegge de innspillene vi får fra idretten selv om to grupper som har forskjellige utfordringer knyttet til idretten. Det gjelder kanskje først og fremst ungdomsidretten der frafallet er stort, og der anleggs- og aktivitetspolitikken må ta høyde for det. Derfor bør en både fra myndighetenes side og fra idretten selv fokusere på hvordan vi i framtida skal klare å holde ungdommene i fysisk aktivitet – og gjerne innenfor idretten.

Utfordringene i barneidretten opplever jeg går mer på å få allsidighet inn i de aktivitetene som skjer.

Så var jeg inne på at idretten har flere utfordringer, men hovedfokuset i meldingen er i korte trekk:

- barne- og ungdomsidretten
- bredde i aktivitet og anlegg
- egenorganisert aktivitet og muligheter til å utøve den

Samtidig er den generelle samfunnsutviklingen slik at det er behov for å utvikle nye møteplasser og for arenaer der det kan utøves aktivitet også på egenhånd.

Komiteen har merket seg at spennet innenfor idretten og ikke minst innenfor organisasjonene har økt fra det lokale laget og opp til toppidretten og den profesjonelle idretten. Det medfører større avstand, ikke minst når man innenfor toppidretten opplever det man kanskje kan kalle en tiltakende kommersialisering, og i hvert fall innenfor deler av toppidretten en profesjonalisering. Det er også idrettens organisasjoner nødt til å ta innover seg. Stadig

flere idrettsutøvere blir også arbeidstakere i vanlig forstand, og det krever en profesjonalisering av idrettsorganisasjonene som de også må ta innover seg.

Det er viktig for folks helse at det drives fysisk aktivitet, men det henger ikke nødvendigvis sammen med stadig økende treningsvolum – det var kanskje godt for meg selv å presisere det. Det er også viktig å understreke at den organiserte idretten aldri vil erstatte den egenaktiviteten som skjer gjennom lettere trening som gange, turgang, sykling, skiturer osv. Men for den statlige idrettspolitikken vil dette være et viktig element. Derfor er den visjonen som trekkes opp for idrettspolitikken, riktig slik samfunnsutviklingen er i dag.

Dekningen av anlegg er i store deler av landet god. Her ligger utfordringene kanskje mer knyttet opp til å holde dem ved like eller å rehabiliterer dem. Nå har jeg lagt merke til at det ofte er bygd særanlegg uten at dette nødvendigvis har vært sett i sammenheng med andre idretter eller aktiviteter som organiserer folk. Det er også påfallende å registrere den oppblomstringen og fokuseringen som har vært på enkelte typer anlegg til forskjellige tider, som meldingen presenterer. Vi ser også at det er store forskjeller i anleggsdekningen mellom fylkene, der storbyene skiller seg klart negativt ut med liten dekning av anlegg. Så for en gangs skyld har vi en situasjon der vi i distriktene faktisk har et bedre tilbud enn det man har i de store byene. Vi er nødt til å bidra til å endre på det. Men da må også storbyene selv være i stand til å prioritere dette. Når det nesten ikke finnes arenaer for barn og unge, skyldes det politisk unnfalighet først og fremst fra lokale politikere. Et grelt eksempel i så måte er Oslo kommune der vi til og med har forsøkt å kaste 4,5 mill. kr etter det borgerlige byrådet for å få bygd en flerbrukshall. Men de ville ikke. Og da er det lite vi kan gjøre med det fra Stortingets side. Men ordningen med å stimulere til bygging av flerbrukshaller i tettbebygde strøk, ber vi nå Regjeringen vurdere å følge opp gjennom de årlige budsjettene, da dette også er helt i tråd med meldingens intensjoner.

Vi opplever også at barn og unge blir presset ut av anlegg og haller gjennom den prispolitikken som føres på anleggene. Det hadde vært ønskelig å ha et system som gjorde at vi kunne knytte den betingelsen til det statlige anleggstilskuddet at anleggene ble stilt gratis til disposisjon for barne- og ungdomsidretten, slik en del kommuner allerede gjør. Nå vil nok de fleste her i huset være enig i at det er å gå altfor langt i detaljstyring av kommunene. Men jeg håper de merker seg dette signalet, og at vi her får en bedre utvikling i framtida.

Det er også en stadig tilbakevendende debatt om tipemidlene skal benyttes annerledes. I dag har vi en tredeling mellom kultur, idrett og forskning. Fra Arbeiderpartiets side er vi ikke fremmede for å se på muligheten av en todeling, men å gjøre det i dag vil få konsekvenser som spesielt rammer forskningen. Derfor får dette bli en sak som må vurderes der den hører hjemme, nemlig i budsjettbehandlingene.

Så over til forholdet mellom oss og Norges Idrettsforbund. Det er selvsagt viktig å skille mellom politiske mål

og idrettens egne organisasjoner. Samtidig er det viktig for oss å se på hvordan pengene brukes. Derfor er det all grunn til å se på hvordan organisasjonene velger å administrere seg og hvor de bruker pengene. Arbeiderpartiet ønsker å få mer midler ut til aktivitet i lagene, slik at vi når de målene som ligger i idrettsmeldingen.

Vi har tidligere vært inne på at idrettsmeldingen definerer idrett og fysisk aktivitet som den overordnede visjon for statlig idrettspolitik, og med tanke på at det er to regjeringer som har stått bak den, bør dette være en melding som absolutt kan anbefales for Stortinget.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Ola T. Lånke (KrF): Representanten Jon Olav Alstad, ordfører for saken, har redegjort på en grundig og god måte for innstillingen og de synspunkter som en samlet komite i stor grad står bak. Det er jo slik at to regjeringer har stilt seg bak denne meldingen, slik at det er et bredt flertall, som også saksordføreren understreket, bak de viktige prinsipielle synspunkter som ligger i innstillingen.

Jeg vil bare ta opp en liten detalj i innstillingen som jeg vil be representanten Alstad redegjøre for. Det er en liten mindretallsmerknad hvor Arbeiderpartiet sender en liten hilsen til sin egen regjering, hvor de ber Regjeringen om å vurdere å gjenopprette bevilgningen til idretten som egen post ved de årlige budsjettproposisjonene.

Jeg går ut fra at de, selv om det ikke står noe i innstillingen om det, har tenkt igjennom hva disse pengene eventuelt skal gå til. Hvordan skal de fordeles, og eventuelt også hvilket omfang tenker man at en slik bevilgning bør ha? Er det sånn å forstå at man bare ønsker å gjeninnføre noe som var, omtrent etter det samme mønsteret, eller ønsker man en nyorientering i forhold til den bevilgningen som ble tatt bort for et par år siden?

Jon Olav Alstad (A): Jeg har sjelden vært mer glad for et spørsmål enn jeg ble for dette spørsmålet.

I meldingen prøver vi å fokusere litt på dette med politisk styring av idretten. For noen av oss var det et stort paradoks de avisoppslagene som dukket opp rett etter nyttår, hvor det var en del politikere, kanskje først og fremst høyresiden, som gikk ut og begynte å kreve sterkere politisk styring av idretten. Det var et paradoks for oss som opplevde at det samme borgerlige flertallet for noen år siden fjernet den eneste styringsmuligheten Stortinget hadde i forhold til idrettsmidlene, nemlig den posten på budsjettet der Stortinget hvert år fikk muligheten til å legge føringer for hvordan idretten skulle bruke sine penger, eller hvordan staten skulle prioritere de midlene som ble sendt i vei.

I stedet legger meldingen opp til at det skal legges fram en idrettsmelding hvert fjerde år, og idrettsmeldingen kan være et godt utgangspunkt for bedre å få drøftet idrettspolitikken i dette landet. Hvert fjerde år kan synes noe lite, i hvert fall når det i meldingen legges opp til at det skal være en redegjørelse hvert år om idretten. Min erfaring med redegjørelser er at det er et svært lite egnet

styringsverktøy for Stortinget. Vi blir invitert til å være med på en debatt, ofte om dagsaktuelle saker, uten å kunne se noe mer grundig på hva slags politisk styring vi skal ha når det gjelder idrettsmålsettingene våre.

Derfor har Arbeiderpartiet og SV stått fast på det vi stod fast på forrige gang, nemlig at vi ikke ønsker å svekke Stortingets mulighet til å drive politisk styring med hensyn til de midlene som går over statsbudsjettet. Derfor ønsker vi også å få gjeninnført det dersom det er mulig å få til.

Gunnar Breimo hadde her overtatt presidentplassen.

Anne Enger Lahnstein (Sp): La meg først si at jeg synes det hadde vært en fordel for den politiske debatten om saksordføreren sluttet å bruke uttrykket «det borgerlige flertallet»! Det ville også vært i tråd med tiden og de utfordringer vi står overfor i fellesskap.

Så var saksordføreren glad for å få dette spørsmålet fra Lånke, og jeg vil følge opp litt der. Det legges altså nå opp til at det skal komme en melding en gang i perioden og årlige redegjørelser. Det skal også omtales i budsjettet hvordan disse pengene som går til idretten, forvaltes. Det gis altså rikelig anledning, på bakgrunn av det systemet som nå er lagt opp, til å debattere idretten i Stortinget.

Jeg vil derfor gjenta spørsmålet: Hvorfor i all verden skal man ha en egen post? Det hører også med til denne historien at den egne posten på under 10 mill. kr aldri ble brukt som utgangspunkt for noen grundig debatt i Stortinget i tidligere år. Nå er det heldigvis ikke flertall for dette forslaget. Det andre spørsmålet vil være: Hvis Regjeringen skulle komme tilbake med et forslag om å ta inn en liten post for at vi skulle debattere det, hvor hadde Alstad tenkt å ta de pengene fra? Han kan vel ikke mene at man skal begynne å ta tippemidler inn på dette budsjettet i en slik størrelsesorden? Da må vi tenke gjennom konsekvensene og ta hele systemet med idrettspengene inn i debatten i Stortinget. Alternativet er å ta det fra kultursektoren, og det trodde jeg ikke Arbeiderpartiet ville gå inn for.

Jon Olav Alstad (A): Nei, Arbeiderpartiet kommer ikke til å ta midler fra kulturen og overføre til idretten, eller motsatt, selv om Lahnstein ynder å framstille det på denne måten.

Hvis jeg skal slutte å bruke uttrykket «det borgerlige flertallet» – hva i all verden skal jeg da bruke når jeg omtaler den siden som er den klart mest konservative i denne salen? Jeg kan si det ikke-sosialistiske flertallet. Det har den samme betydningen. I hvert fall vil jeg ikke – heller ikke i framtida, det skal jeg love Lahnstein – slutte å bruke den betegnelsen når vi ser at de konservative kreftene i denne salen slår seg sammen for å føre en konservativ politikk.

Lahnstein var inne på at redegjørelser gir rikelig anledning til å debattere idretten. Ja, det var *kulturminister* Lahnstein som i sin tid innførte to redegjørelser for Stortinget, den ene om mediepolitikken, og nå forslaget om

idrettspolitikken. Jeg holder fast ved det jeg sa i stad – jeg synes ikke det er et egnet styringsverktøy fra Stortingets side i forhold til å drøfte politikken. Det gir oss en mulighet til nesten på strak arm å diskutere en del ting, men det er ikke noe egnet styringsverktøy til å diskutere dette på samme måten som meldinger gir oss en anledning til.

Så var Lahnstein inne på at den posten som var der, og som *kulturminister* Lahnstein i sin tid fjernet – jeg forstår godt at *stortingsrepresentant* Lahnstein ikke støtter dette nå – ikke ble brukt. Jo, den ble brukt til stadighet, den. Den førte ikke til de store idrettspolitiske debattene her i Stortinget, men det har mer med Stortingets fokusering på idrettspolitikken å gjøre. Men vi brukte den, og vi gav klare føringer. Ikke minst kan man gå tilbake og se på hva som skjedde knyttet til likestillingsarbeid innenfor idretten. Stortinget har i årevis brukt nettopp den posten for å presisere at det arbeidet må styrkes.

Per Roar Bredvold (Frp): Det er, som saksordføreren sier, ikke så mye som skiller de politiske partiene når det gjelder denne stortingsmeldingen. En av de få tingene er spørsmålet om i hvor stor grad private aktører kan inngå et samarbeid angående anlegg hvor staten har gitt økonomisk støtte. Fremskrittspartiet mener et slikt samarbeid gagnar begge parter på det sterkeste, og da kanskje spesielt idrettslivet, hvor man får inn økonomiske midler som det enkelte arrangement, den enkelte idretts-hall eller det enkelte idrettslag kan bruke for å produsere enda mer idrett for enda flere. Hva er det som er så galt med dette, når det totalt sett tjener idrettens beste? Og hvis noen private aktører tjener penger, så hva?

Jon Olav Alstad (A): Jeg er ikke, med unntak av den siste setningen, uenig med Fremskrittspartiets talsmann i denne sammenhengen. Derfor er det heller ikke i meldingen lagt inn noe forbud mot at idretten kan samarbeide med private aktører. Det skjer jo daglig rundt omkring i idrettslagene at man inngår sponsorkontrakter og den typen ting.

Det vi sier nei til, er det Fremskrittspartiets talsmann var inne på i den siste setningen: Hva er det som er så galt med at private tjener penger? Jo, dette er statlige penger, det er skattebetalernes penger. De skal gå til å stimulere idretten – de skal ikke gå i private forretningsmenns lommer. De skal gå til fellesskapets beste, for å tjene dem som har vært med og betalt inn de skattepengene og de tippepengene – de skal ikke havne som privat fortjeneste til enkeltaktører i dette systemet. Den kommersialiseringen har vi sagt nei til, men jeg registrerer med stor interesse at Fremskrittspartiet er åpen for at det kan skje.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Ola T. Lånke (KrF): Stortingsmeldingen om statens forhold til idrett og fysisk aktivitet ble lagt fram av sentrumsregjeringen for vel ett år siden. Den har gitt Stortinget anledning til å drøfte idrettspolitikken fra ulike synsvin-

kler. Både selve meldingen, debatten i media omkring doping og ikke minst den åpne høringen komiteen arrangerte, har bidratt til viktig samfunnsmessig innsikt i de betydelige utfordringer idretten står overfor.

Selve tittelen på meldingen, Idrettslivet i endring, antyder noe om den tilpasningsprosess idretten er inne i som følge av et samfunn i rask utvikling. Stikkordsmessig kan disse utviklingstrekkene oppsummeres ved økt individualisering, stadig større velstand i befolkningen, endring i livsstil, som følger moderniseringen, økt omfang av fortjenestebaserte aktivitetstilbud og økende mediefokusering, for å nevne noen. Disse og andre faktorer har satt både idrettsbevegelsen og det øvrige frie organisasjonsliv under sterkt press. Dette har vært med og gjøre det maktpåliggende å foreta en oppdatering av grunnlaget for statens idrettspolitikken med tanke på det kommende tiåret.

Hensikten med meldingen er i første rekke å videreutvikle og klargjøre statens idrettspolitiske målsettinger. Jeg er glad for å konstatere at meldingen ble godt mottatt og har fått bred tilslutning også fra en samlet komite. Samtidig kan vi slå fast at behovet for en mer regelmessig drøfting av idrettspolitiske spørsmål er blitt forsterket gjennom arbeidet med meldingen. Om dette skal skje gjennom meldinger hver periode og redegjørelser, eller om det skal knyttes opp til de årlige budsjettdebatter, synes i hvert fall jeg i og for seg er mer underordnet.

Ikke bare det faktum at idretten forvalter store økonomiske samfunnsressurser, men også den totale berøringsflaten mellom idretten og det øvrige samfunn gjør det nødvendig med stor åpenhet og en aktiv dialog mellom organisasjonslivet og politiske organer.

Komiteens innstilling er med få unntak enstemmig. Fra Kristelig Folkepartis side har det fremfor alt vært viktig å understreke at de ulike forslag som ligger i meldingen, i størst mulig grad bygger opp under det som er angitt som selve visjonen for idrettspolitikken, nemlig idrett og fysisk aktivitet for alle. Dette innebærer at flest mulig skal gis anledning til å utøve idrett og fysisk aktivitet. I en tid da nettopp fysisk inaktivitet representerer en trussel mot vår helse, blir dette en viktig samfunnspolitisk målsetting.

Særlig bekymringsfullt er det at så vidt mange unge velger bort idrett og fysisk aktivitet. Denne utfordringen berører jo svært mange sider av samfunnet, og angår derfor ulike politikkområder. Det som ligger innenfor meldingens ramme, gjelder først og fremst rammevilkårene for den organiserte idretten og fordeling av spillemidler til anlegg og aktivitet.

Det er vanskelig i løpet av et kort innlegg å komme inn på alle spørsmål som er behandlet i innstillingen. Et viktig anliggende har vært å få klargjort det statlige engasjementet gjennom den støtten som gis, og opprettholde prinsippet om at tilskudd fra tippemidlene ikke skal danne grunnlag for fortjenestebaserte eierformer, eller dannes til fortjeneste for private eiere.

Når det gjelder rammefordeling av spillemidler, er det viktig å understreke hensynet til at det skal være noenlunde lik tilgang for befolkningen, uavhengig av hvor de

(Lånke)

bor. Dette er begrunnelsen for den utjevningsordning som er gjennomført. Det betyr at det opprettholdes et tillegg for den nordlige landsdel og graderte stønadssatser med en høyere tilskuddssats for kommuner med lavt innbyggertall og lav investeringsevne.

Videre vil jeg understreke satsingen på nærmiljøanlegg, og særlig i tilknytning til skolenes uterom. Det er også viktig at kravet om tilrettelegging for funksjonshemmede blir videreført.

Det har med jevne mellomrom, særlig i media, også vært satt fokus på uheldige utslag av konkurranseidretten. Særlig har dopingproblemet stått i fokus, men også fenomener som kroppsfixering, bruk av høydehus, alkoholmisbruk osv. Alt dette er viktige temaer som vi konstaterer at Norges Idrettsforbund og idrettens organisasjoner selv er svært opptatt av. Jeg vil spesielt framheve det arbeid som er satt i gang i regi av Norges Idrettsforbund for å klarlegge og synliggjøre idrettens verdigrunnlag, ikke bare på topplan, men også ute i kretsene og i de enkelte idrettslag.

Det er svært viktig at idretten tar konsekvensen av at den ønsker å være verdiorientert. Særlig gjelder dette toppidretten, hvor utøverne settes under et enormt press, ikke minst gjennom sin internasjonale forgrening. Men også innenfor barneidretten, i de aldersbestemte klasser, er det viktig å ha in mente at det er her grunnlaget legges for det som kommer senere.

Gode holdninger og vaner må innøves tidlig. Sterk fiksering på idoler sammen med ønsket om å drive fram lovende talenter kan lett utløse uheldige pressmekanismer og sosial utstøting. Derfor er det ønskelig og nødvendig å understreke at spesialisering og konkurransepress ikke må få en dominerende plass innenfor barneidretten.

Jeg vil til slutt bare vise til representanten May-Helen Molvær Grimstads innlegg, som vil utfylle en del av disse punktene.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Frank Willy Larsen (A): Fra tid til annen opplever Arbeiderpartiet at våre politiske motstandere forsøker å skape en mistanke om at det er et samrøre mellom Arbeiderpartiet og andre viktige institusjoner i samfunnet. Heller ikke under den høringen som komiteen hadde, unnagikk vi dette spørsmålet, for representanten Lånke stilte statsråd Ellen Horn et spørsmål om hun følte at det var stor nok distanse mellom arbeiderbevegelsen og idrettsbevegelsen i dag.

Spørsmålet mitt til representanten Lånke er: Synes ikke representanten Lånke at han skyter seg selv i foten, siden vi vet at Bondevik-regjeringen hadde en statssekretær i Kulturdepartementet som hadde vært generalsekretær i Fotballforbundet, og som nå er generalsekretær i Idrettsforbundet?

Ola T. Lånke (KrF): Når jeg stilte det spørsmålet jeg stilte under den åpne høringen, var det særlig med bak-

grunn i det historiske faktum at det har vært veldig tette forbindelser mellom arbeiderbevegelsen og ikke minst den statlige del av idrettspolitikken, det kan dokumenteres på ulike måter. Det har også ført til at det har vært nærmest vanntette skott rundt dette, og det har vært så å si harmoni mellom idrettsorganisasjonene og de politisk styrende organer under Arbeiderpartiets styre. Dette var grunnen til at jeg ønsket å sette spørsmålet fram. Jeg tror ikke jeg skal gå nærmere inn på det her og nå.

Så spør representanten Larsen meg om jeg skyter meg selv i foten, eller om vi har svin på skogen når vi har hatt en statssekretær som er blitt generalsekretær i Idrettsforbundet. Dette landet er jo ikke så stort, og personer flytter ofte på seg og må opptre med ulike hatter til forskjellige tider. Jeg personlig har i hvert fall ikke merket noe til at disse forbindelsene har påvirket det substansielle innhold verken i den melding som er lagt fram, eller i den prosess som har vært ført videre i tilknytning til den.

Per Sandberg (Frp): Som det tidligere er sagt, er det ikke så mye å gripe fatt i for å skape en frisk debatt, for det er stort sett enighet om idrettsmeldingen slik som den foreligger. Men på et par områder blir Fremskrittspartiet stående utenfor flertallets merknader. Det gjelder dette med det ekstra Nord-Norge-tillegget, der det understrekes at det gir et ekstra tilskudd på 20–25 pst. utover de ordinære satser. Flertallet er også enig i at kommuner med svak økonomi gis et ekstra tilskudd på 10 pst. utover det ordinære tilskuddet.

Idrettsforbundet har på eget initiativ gjort undersøkelser om virkningen av de ekstratilskuddene. Det er interessant å se at de kommunene som får de ekstra tilskuddene, også er de kommunene som gir minst til idretten. Og de kommunene som får minst i overføringer av idrettsmidler, er også de kommunene som gir mest til idretten. Hvis en ordner det statistisk, kan en se at blant de ti første kommunene som gir minst, er det faktisk sju stykker som ligger innenfor det området som har ekstra tilskudd. Mens når det gjelder de kommunene som gir mest til idretten, finnes det ikke én kommune som er innenfor de områdene som gis ekstra tilskudd.

Så mitt spørsmål til representanten Lånke og Kristelig Folkeparti er om en kanskje på et senere tidspunkt vil se litt nærmere på hvorvidt de ekstra tilskuddene virker ut fra de ambisjonene som flertallet her tydeligvis har, eller om det kanskje er bedre at idretten selv får disponere de midlene og gi tilskudd ut fra behovene som er ute i de forskjellige kommunene.

Ola T. Lånke (KrF): Representanten Sandberg tar opp den graderte tilskuddsordningen når det gjelder anlegg. Det er jo slik på veldig mange samfunnsområder at det er gradering av tilskuddssatser, det gjelder inntektsystemet for kommunene, det gjelder på andre områder og på dette, og det er ut fra den situasjon at Nord-Norge har spesielle ulemper i forhold til resten av landet, som går på avstand, værforhold osv., og det er også ønske om å opprettholde bosetting i den landsdelen. Jeg må nok si som svar til representanten Sandberg at vi alltid må ha

slike utjevningsordninger – som jeg er veldig sterk tilhenger av – til løpende vurdering for å se om de fyller de mål og de målsettinger som er lagt til grunn for dem.

Sandberg refererer til statistikk og sammenlikninger som jeg ikke uten videre kan gå inn i her, men jeg kan svare bekreftende på at vi på et senere tidspunkt gjerne skal se på om disse ordningene virker slik hensikten var, om de er gode nok. Det må vi alltid kunne være villige til å gjøre.

Oddbjørg Ausdal Starrfelt (A): Eg kan ikkje dy meg heilt for å bora litt meir i denne såkalla samrøra, for eg må nok seia at svaret til representanten Lånke var meir upresise tankar enn ei presis historieskriving på dette feltet. Eg må òg seia eg registrerer at når Bondevik-regjeringa hadde sånne – om ein kan kalla det – problem, var det fordi me er eit lite land, folk byter hattar og folk flytter på seg, så det var altså ein rett. Det minner meg om ei anna sak for tida, som eg ikkje skal seia noko om her. Men det gjeld altså andre reglar for sentrum enn for Arbeidarpartiet for dette. Eg synest me heller skulle innrømme kvarandre ei viss romslegheit nettopp ut frå det at me er eit lite land, at folk flytter på seg, og at me har ulike situasjonar, ulike hattar.

Det ville vore merkeleg om to av landets største rørslar – den eine idrettsrørsla, som omfattar kanskje ein tredjedel av befolkninga – ikkje skulle ha ein viss kontakt med det største partiet og ei av dei store rørsleane i dette landet. Det ville vore mykje meir påfallande. Så no er eg litt skuffa over at ein følgjer opp dette med å mistenkjeleggjere Arbeidarpartiet ut frå dette forholdet. Det synest eg er småleg, og eg vonar me kan finna andre måtar å arbeida på.

I komiteen har me no ei sak til behandling som handlar om overgangen mellom embetsverk og andre stillingar i det offentlege og i det private, og om overgangen mellom politiske stillingar i departementa og embetsverket. Det som sentrum har gjeve uttrykk for både i høyringane og i dag, når me fokuserer på dette spørsmålet, er at det skulle gje inntrykk av at sentrum hadde mykje strengare løysingar til overgangar mellom desse rollene. Så det kunne vera interessant å få forskottert litt frå representanten Lånke om sentrum tenkjer å stramma inn desse reglane meir enn det Regjeringa legg opp til.

Ola T. Lånke (KrF): Representanten Oddbjørg Ausdal Starrfelt virker tydelig indignert over det hun oppfatter som at det gjelder andre regler innenfor det ikke-sosialistiske samarbeidet enn det gjør innenfor Arbeiderpartiet. Det tror jeg ikke. Men vi må her ha klart for oss at jeg snakket med bakgrunn i en lang historisk prosess, fra like etter krigen da man startet med å bygge opp dette landet, og jeg refererer til artikkel av Hans B. Skaset i Aftenposten som klart uttrykker at det har vært en symbiose mellom arbeiderbevegelsen og ledelsen i departementet. Det er noe av bakgrunnen for dette. Og når også en idrettspresident så å si ber kulturministeren om tillit, må vi jo spørre om det fortsatt er slik. Det er noe helt annet enn at en person slutter i en politisk stilling og går

over i en administrativ stilling i idretten. Jeg tror nok at man må se svært dårlig hvis man ikke ser forskjellen på de to tingene.

Jeg ser ikke grunn til å gå nærmere inn i endringer av regelverk når det gjelder overgang fra politiske til byråkratiske stillinger akkurat i denne sammenhengen. Det tror jeg vi får ta opp en annen gang.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Per Roar Bredvold (Frp): Etter en noe lang tid er Stortinget snart i mål med St. meld. nr. 14 for 1999-2000 Idrettslivet i endring – en melding som omfatter en stor eller liten del av våre liv, men som uansett støtelse er med på å prege dette. De fleste av oss ønsker at idrett eller i hvert fall fysisk aktivitet skulle hatt en større del av hverdagen enn den har. At fysisk aktivitet og helse hører sammen, er det liten uenighet om, og også at lek og idrett bør få en større plass på skolen.

Fremskrittspartiet er stort sett enig i de mål som Regjeringen trekker opp for barne- og ungdomsidretten. Det er videre viktig å sikre at barn og unge også gis mulighet til å utøve fysisk aktivitet i skoletiden, og at det legges til rette for at anlegg tilpasses og lokaliseres der barn og unge oppholder seg. Den sosiale samhandlingen og treningen er viktige verdier i idrettspolitikken, og anleggspolitikken må tilpasses dette.

Fremskrittspartiet mener den allsidige aktiviteten bør prioriteres, slik at det er mulig for barn og unge å unngå spesialisering og prestasjonspress – dette nettopp for å styrke oss som mennesker både helsemessig og sosialt.

En veldig stor del av idretten foregår i frivillige lag og foreninger uten noen form for økonomisk gjenytelse, dvs. den drives ved stor dugnad. I tillegg til det fysiske er det sosiale av stor betydning.

Så har man toppidrett, hvor enkelte utøvere kan tjene store summer på kort tid, mens andre utøvere har en vesentlig lavere inntekt. Uansett er disse personer viktige for at vi skal få rekruttering og en bredde hvor den enkelte i størst mulig grad kan være med på sine egne premisser. Derfor ønsker Fremskrittspartiet en stor toppidrett samt en stor bredde, slik at disse kan høste av hverandre, dvs. at den ene er avhengig av hva den andre gjør. Virksomheten til den frivillige idretten har derfor en stor samfunnsmessig betydning og er kanskje en av de største ressursene vi har i samfunnet. Derfor er Fremskrittspartiet helt klar på at dugnad og annen inntektsbringende innsats ikke skatteleges. Derfor ser heller ikke Fremskrittspartiet noen problemer med at idrettslag som har mottatt tippemidler, kan samarbeide med kommersielle interesser hvis dette er i begges interesse. Dette kan gi idrettslag leieinntekter som vil være viktige midler for drift av bl.a. idrettshaller. Samarbeid mellom frivillige organisasjoner og næringslivet er etter Fremskrittspartiets oppfatning meget positivt. Slike samarbeidsformer vil føre til at næringslivet og de frivillige organisasjoner utfyller hverandre til felles beste. Det kan f.eks. tenkes at et idrettslag som har mottatt tippemidler til en idrettshall, inngår en samarbeidsavtale med f.eks. et privat helsestudio om dis-

ponering av deler av bygget mot at idrettslagets medlemmer får visse fordeler. Her må det være lov å trekke fordeler av hverandre hvis dette totalt sett tjener alles interesser.

Slik det er i dag, kan dette bare gjøres for kortvarige enkeltarrangementer. Fremskrittspartiet mener på det sterkeste at det må være opp til hvert enkelt idrettslag om de ønsker å inngå et samarbeid med kommersielle interesser. Dermed gis det muligheter til mer penger til idretten, som igjen gir mulighet til enda større aktivitet for enda flere. Dette handler igjen om livskvalitet, som igjen er avgjørende for bl.a. hvor man ønsker å bosette seg.

Det er videre et allment trekk at det statlige bidraget til idretten blir mindre fremtredende i finansieringen av idretten når inntektene fra andre kilder har økt betydelig. I tillegg er fremveksten av sentre som selger de tjenestene som idretten produserer, et trekk i utviklingen som kan få innvirkning på hvordan den statlige politikken utformes.

Fremskrittspartiet er enig i beskrivelsen av de frivillige organisasjonene og vil understreke at idretten er en betydelig del av dette.

Det er videre et trekk i utviklingen at flere velger ikke å ha medlemskap i en organisasjon, men deltar på ad hoc-basis utenfor de etablerte organisasjonene. Det er da viktig å sikre at denne deltakelsen kan skje også innenfor de frivillige organisasjonene, og at de økonomiske støtteordningene tilpasses denne utviklingen.

Fremskrittspartiet har merket seg Regjeringens beskrivelse av den dårlige anleggsdekningen i de største byene. En av årsakene til dette er at særlige forhold som høye tomte- og byggepriser, høy bruksintensitet og problemer med å mobilisere dugnadsinnsats i storbyområdet gjør det dyrere å realisere anlegg i disse byene. Videre har storbyene mange eldre anlegg med stort behov for kostnadskreven rehabilitering. Fremskrittspartiet har også merket seg Norges Idrettsforbunds klare vedtak om en prioritering av statlige midler til anleggsutbygging i Oslo, Bergen, Trondheim og Stavanger.

Fremskrittspartiet støtter Regjeringens forslag om endring av tildelingskriteriene for fordeling av spillemidler til ordinære anlegg. Det synes mer riktig å vektlegge de områder hvor det er størst behov for anlegg, enn de kommuner som søker om mest midler. Fremskrittspartiet mener at anleggsbehovet må vektlegges enda sterkere enn det meldingen foreslår, ved at anleggsdekningen vektet med 50 pst. og godkjent søknadssum med 10 pst. Oslo kommune har en spesielt dårlig anleggsdekning, samtidig som utgiftene til å realisere anlegg her er særlig høye. Kommunen har som hovedstad også en del særskilte behov med hensyn til utbygging av idrettsanlegg. Fremskrittspartiet mener derfor at staten i en begrenset periode samarbeider med Oslo kommune og idrettsorganisasjonene om en egen idrettspakke for Oslo, hvor det ytes spillemidler, som tidligere nevnt, i henhold til den reelle kostnaden for det enkelte anlegg. Undersøkelser viser at bystrøk har fått noe mindre midler enn distriktene til dette, og at det dermed har blitt stor knapphet på bl.a. idrettshaller i byene.

Fremskrittspartiet mener dessuten at satsing på idrett er svært viktig, slik at det kan bli et virkemiddel mot den økende volden blant ungdom, spesielt i Oslo. Økt satsning på idrett vil også være med på å øke integreringen, slik at man i fremtiden vil få færre problemer ved at minoriteter blir stående utenfor.

For Fremskrittspartiet er også den passive idrettsinteressen av stor betydning, enten gjennom å være tilskuer ved idrettsarrangement, ha interesse for fjernsynssendinger eller delta i idrettsrelaterte spill. Utstrakt mediedekning av idrett og høye seertall ved fjernsynssendte idrettsbegivenheter er tydelige tegn på stor interesse for idrett i befolkningen. Et arrangement uten heiene tilskuere hadde nok vært relativt uinteressant også for utøverne. Dermed har vi her en gjensidig avhengighet av hverandre. Idretten har vært innforstått med det og prøvd å legge forholdene til rette for dette. Det kan vel sprintløp på ski, slik vi fikk se det i går, være et godt eksempel på. At det går bra for de norske, gjør også interessen for idrett enda større.

Fremskrittspartiet mener at det i framtiden må fokuseres på å bygge anlegg som sikrer et større mangfold av aktiviteter. Videre at det er viktig å fokusere på barn og ungdom samt enklere anlegg i nærmiljøene. Dessuten er det viktig å ivareta de investeringer som tidligere er gjort rundt omkring i landet.

Fremskrittspartiet er motstandere av Regjeringens ønske om å videreføre dagens ordning med fylkeskommunene som fordelingsledd for tippemidler. Fremskrittspartiet ønsker at tippemidlene skal fordeles til de demokratiske oppbygde paraplyorganisasjonene. Disse paraplyorganisasjonene har etter Fremskrittspartiets syn et bedre grunnlag enn fylkeskommunene til å fordele midler til dem som etter idrettens eget syn har mest behov for dem. På denne bakgrunn ser ikke Fremskrittspartiet behovet for utjevningssatser i Utkant-Norge. Fremskrittspartiet ønsker i utgangspunktet at offentlige midler skal gå til anlegg og utstyr.

Fremskrittspartiet har blitt gjort kjent med eksempler på at det er tildelt spillemidler til prosjekter som direkte konkurrerer med aktører som driver på et kommersielt grunnlag. Det sier seg selv at disse prosjektene, som er etablert med støtte fra spillemidlene, får et betydelig konkurransefortrinn gjennom offentlige tilskudd. Fremskrittspartiet mener at det er viktig å sørge for at reglene for tildeling av spillemidler gjør det klart at fordelingen ikke skal føre til konkurransevridning i markeder som domineres av aktører som driver på kommersielt grunnlag.

Fremskrittspartiet mener at det er nødvendig å endre kriteriene for fordeling av spillemidler, slik at de blir i tråd med de målsettinger som nå settes for nye anlegg. Fremskrittspartiet ønsker å oppheve dagens tredeling av tippemidler, som går til kultur, idrett og forskning, og ønsker å viderefremde dem til frivillige organisasjoner innenfor kultur og idrett, med like mye på hver av disse. Tippemidler som utdeles, må benyttes til breddeidrett og breddekultur, og da først og fremst på tiltak som kommer barn og ungdom til gode. Fremskrittspartiet ser det som

ønskelig at det opprettes et fond hvor opptil 3 pst. av tipemidlene settes av hvert år for å kunne dekke store deler av ekstrainvesteringer som er nødvendig ved f.eks. OL- og VM-arrangementer.

Fremskrittspartiet foreslår at et slikt system innføres over en femårsperiode, fra 1. januar 2002. Midlene fra fondet bør også kunne brukes til vedlikehold og oppjustering av nasjonale anlegg, slik at disse ikke behøver altfor store påkostninger når de skal brukes til store arrangementer.

Jeg tar opp Fremskrittspartiets forslag nr. 1, men i forslaget står det 2001. Det skal være 2002.

Fremskrittspartiet vil presisere at forskningsmidlene ikke må fjernes, men derimot styrkes gjennom statsbudsjettene.

Til slutt: Fremskrittspartiet mener at det må satses mer på antidopingarbeid, men at dette først og fremst må være et anliggende for idrettsorganisasjonene selv å ta fatt i. Det må i stor grad løses ved at det satses på etikkarbeid i idrettsorganene. Fremskrittspartiet har stor tro på at idretten selv vil ta tak i dette, og at de fokuserer sterkt på å bli kvitt dette ondet. I denne sammenheng er internasjonalt samarbeid helt avgjørende, først og fremst for å få klare internasjonale standarder om hva som er regnet som doping, og hva som ikke er det.

Fremskrittspartiet mener at statens engasjement bør begrense seg til å foreta kontroll av idrettsutøvere, og at det satses ytterligere på dopingavdelingen ved Aker sykehus.

Fremskrittspartiet er positivt til at det innføres et lovforbud mot erverv, besittelse og bruk av dopingmidler.

Presidenten: Per Roar Bredvold har tatt opp det forslaget han refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Frank Willy Larsen (A): På side 10 i innstillingen er det en merknad fra komiteens flertall hvor alle unntatt Fremskrittspartiet understreker at statlig støtte ikke skal «danne grunnlaget for eierformer som skal tjene penger, eller omdannes til fortjeneste for private eiere».

Mitt spørsmål til representanten Bredvold fra Fremskrittspartiet blir da: Så lenge Fremskrittspartiet ikke er med på denne merknaden, er det Fremskrittspartiets politikk og holdning at det er greit at statlige penger går i lommene på private profittjegere gjennom idretten, eller har Fremskrittspartiet en holdning i tråd med flertallets?

Per Roar Bredvold (Frp): Nei, det er ikke greit at statlige penger går i lommen på private aktører. Men hvis det når det gjelder de statlige midlene som blir overført til idrettslag, idrettsanlegg etc., som så kan ha et positivt samarbeid med private aktører, fungerer slik at idrettslagene tjener penger og den private aktør tjener penger, er det greit. Her må en se helheten, og helheten er at vi med mest mulig penger kan gi i dette tilfellet mest mulig idrett til flest mulige. Det får vi ved et samarbeid mellom i dette tilfellet idrettslag og kommersielle interesser.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til replikk.

Trond Helleland (H): Høyre vil understreke at det er breddeidretten og den uorganiserte egenaktiviteten som må stå i sentrum for statens idrettspolitikk. Det er viktig å følge utviklingen av det kommersielle treningstilbudet og registrere at dette ikke fører til en fortrenning av den organiserte idretten. Derimot fører dette til at utøverne går fra å være en del av det frivillige og medlemsbaserte systemet til å bli forbrukere, eller konsumenter. Det gjenstår å se om dette vil føre til mindre aktivitet i den organiserte idretten, eller om det vil være et supplement til den allerede eksisterende aktivitet.

Det er, som flere har vært inne på, store forskjeller i anleggsdekningen mellom fylker. Storbyene skiller seg klart negativt ut, med liten eller dårlig dekning av anlegg. Dekningsgraden på svømmeanlegg, flerbrukshaller og ishaller er lav i enkelte deler av landet. Dette er også et kommunalt ansvar. Men det er åpenbart en sammenheng mellom de anlegg som bygges, og den aktiviteten de ulike idrettsgrener opplever. Dette vil igjen medføre at muligheten til å utvikle toppidrettsutøvere henger sammen med hvilke anlegg som bygges.

Mange anlegg er av eldre årgang, og det er behov for rehabilitering av disse. Det er viktig å ivareta den kapitalen som er lagt ned i bygging av anlegg, og vi er fornøyd med at det fortsatt skal være et fokus på rehabilitering av eksisterende anlegg rundt omkring i landet.

Komiteen mener det er viktig å legge mer til rette for den egenorganiserte aktiviteten. Det vil da være nødvendig å øke fokuset på nærmiljøanlegg. I dag er denne typen anlegg skilt ut som egen søknadsgruppe med en øvre grense på 200 000 kr. Det har vært en stigning i antall søknader til nærmiljøanlegg, og med det offentlige som den store søkergruppen. Komiteen er derfor fornøyd med at det legges opp til en enklere søknadsprosess, og håper dette vil medføre enda sterkere fokusering på denne type anlegg. Spesielt i byene tror jeg det er viktig å utvikle denne typen løkker og binger og forskjellige varianter som nå utvikles, for å få opp aktiviteten i de områdene.

Det understrekes at det bør fokuseres på å opprettholde og utvikle et omfattende og godt aktivitetstilbud på lokalt nivå. Det er også viktig å sikre at både den aktiviteten som skjer gjennom organisasjoner, og den egenorganiserte aktiviteten gis vilkår å utvikle seg innenfor. I den sammenheng er det avgjørende at anleggsmassen tilpasses aktivitetene og den sosiale samhandlingen mellom folk. Det betyr altså at det må prioriteres å arbeide med allsidige tilbud, slik at befolkningen også kan nyttiggjøre seg anlegg til egen aktivitet. Åpne gymsaler og fri aktivitet i idrettsanlegg er gode tiltak som gir utløp for mye energi, og gir barn og unge en mulighet for å drive fysisk aktivitet uten at det er gjennomorganisert.

Så vil jeg også vise til de merknadene Høyre er med på sammen med Fremskrittspartiet, og deler av merknadene er også fra en felles komite, som går på idrettsanlegg i storbyene. Jeg tror det er viktig at vi rett og slett aksepterer den problemstillingen at det er mye dyrere å etablere denne typen anlegg i de største byene, og spesi-

elt i Oslo, og at vi også legger vekt på at dette må skje i nært samarbeid med de kommunale myndigheter.

Representanten Alstad hadde et spark til Byrådet i Oslo for at de ikke hadde tatt imot de pengene som Stortinget hadde «kastet» etter dem, som han sa. Det er riktig at Høyre også var med på den merknaden, sammen med daværende fraksjonsleder Grethe Fossum, der flerbruks-haller ble dratt inn som et direkte forslag over statsbudsjettet. Men når Oslo har valgt ikke å utnytte det, må vi akseptere at Oslo har andre prioriteringer, og jeg vet helt sikkert at Oslo har et sterkt ønske om å få i gang en utbygging spesielt av nærmiljøanlegg.

Vi støtter de forslag Regjeringen har om endring av tildelingskriterier for fordeling av spillemidler til ordinære anlegg. Men det er også viktig nå at en vektlegger de spesielle forhold som er i de største byene i landet, der all statistikk og også idrettsmeldingen viser at det er en kraftig underdekning av anlegg.

Satsing på idrett er svært viktig, slik at dette kan bli et virkemiddel mot den økende volden blant ungdom, spesielt i Oslo. Økt satsing i forhold til idrettsanlegg og organisasjoner som driver aktivt integreringsarbeid, vil redusere konfliktene mellom ulike grupper.

Selv har jeg en sønn som i noen år har deltatt i Drafn idrettsforening i Drammen. Der hadde de et prosjekt som heter «Idretten gjør fargeblind», det var allidrett som etter hvert gikk over til å bli fotball. Det samlet barn med alle slags hudfarger, med ulik bakgrunn og ulik sosial status. Men på fotballbanen var det full fart og en for alle, alle for en. Noen slengbemerkinger om hudfarge og bakgrunn forekom fra motstandernes side, men ble raskt slått ned på. Samholdet ble sterkt, og idrettsleden var stor. Det er liten tvil om at idretten kan bidra stort i integreringsarbeidet. Dette bør det satses enda klarere på fra Idrettsforbundets side.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Liv Marit Moland (A): Jeg skal sitere fra referatet fra den åpne høringen som komiteen hadde om St.meld. nr. 14. Det er fra et spørsmål fra representanten Helleland til statsråden:

«En ting er å få en post på statsbudsjettet, en annen ting er den dialogen som pågår. For eksempel springer teater, opera, frivillige amatørslag osv. Stortinget ned for å få 100 000 kr pluss/minus hvert år, mens idretten på en måte er tatt ut av det offentlige søkelyset.»

Da vil jeg stille representanten Helleland følgende spørsmål: Ville det ikke da vært bedre å ha en post på kulturbudsjettet for idretten, så vi iallfall en gang i året hadde mulighet til å diskutere idrettspolitikk? Dette har imidlertid Høyre i komiteen gått imot, selv om de samtidig ønsker en sterkere politisk styring av idretten.

Trond Helleland (H): Jeg tror nettopp den type høring som vi hadde her i Stortinget, og den offentlige debatt som har vært, som jeg skjønnte at representanten Alstad før i dag nærmest kritiserte, bidrar til å sette dette spørsmålet på dagsordenen. Det er ikke sikkert at en liten

post på statsbudsjettet er noen garanti for å få en levende debatt i denne salen. Jeg tror det er symbolpolitikk. Vi har heller ikke noe ønske fra Høyres side om å styre idretten politisk. Det hørtes slik ut på representanten Alstad før i dag, at her var det viktig å få politisk styring. Jeg ønsker overhodet ingen politisk styring av idretten, men jeg ønsker at idretten skal være en del av den offentlige samfunnsdebatten, og jeg opplevde da vi hadde denne høringen, både i forkant og etterkant, at det faktisk skjedde. Det var jo også tilbakemeldingen etter høringen, at dette var bra fordi idretten selv fikk komme til orde, vi som politikere fikk stilt relevante spørsmål, og vi fikk en offentlig debatt også i avisene. Jeg tror ikke at en egen post på statsbudsjettet blir noe annet enn en sovepute. Jeg tror kanskje at hvis vi får en offentlig debatt, vi kan ha en årlig idrettsdebatt, eventuelt en idrettsmelding hvert fjerde år, vil det være tilstrekkelig.

Men når jeg har reist dette spørsmålet til kulturministeren, er det fordi det er et paradoks at da vi hadde Flaxmidlene oppe til behandling, måtte kulturorganisasjonene på banen, de måtte stå utenfor Stortinget, de måtte inn her og jobbe for å få ut de midlene. Det er mer den interne saksbehandlingen i departementet som har vært problemet i den saken, så det er et signal fra vår side om at vi ønsker at kulturlivet skal behandles på lik linje med idretten, det skal ha de midlene det har krav på, og det har det til slutt fått i disse tilleggsmidlene som kom gjennom Flax. Men det tok litt tid, og jeg tror at signalet er tatt i Kulturdepartementet, og at idretten også skjønner at det er viktig å være en del av den offentlige debatten, uten at den nødvendigvis må være en egen budsjettpost.

Per Roar Bredvold (Frp): Et lite spørsmål, som kanskje heller er en mulighet for representanten Helleland til oppklaring angående samarbeid mellom idrettslag og kommersielle interesser. På side 10 er Høyre med på en flertallsmerknad hvor det bl.a. står:

«Statlig støtte skal ikke danne grunnlaget for eierformer som skal tjene penger, eller omdannes til fortjeneste for private eiere.»

Litt lenger ned står Høyre sammen med Fremskrittspartiet, hvor vi åpner for et samarbeid med kommersielle interesser. Så jeg ber om en oppklaring på det punktet.

Trond Helleland (H): Det er hyggelig at representanten Bredvold gir anledning til den type oppklaringer. Denne flertallsmerknaden, som alle unntatt Fremskrittspartiet er med på, har jeg oppfattet som en merknad som først og fremst tar utgangspunkt i den typen aksjeselskapsdannelse som vi ser er knyttet til de store fotballklubbene vår, altså den rent profesjonelle idretten, og at den type aktivitet ikke skal få direkte statlig tilskudd. Fellesmerknaden med Fremskrittspartiet oppfatter jeg som en veldig uskyldig merknad som går ut på at dersom et idrettslag ønsker å inngå samarbeid f.eks. med et helsestudio eller med andre som driver profesjonell aktivitet, kan ikke det være noe problematisk så lenge idrettslaget fortsatt har et åpent tilbud for alle barn og unge og gir muligheten for aktivitet til en minimal kostnad for dem

det gjelder. Så den merknaden som går på «fortjeneste-basert virke», som det står, oppfatter jeg først og fremst som å gjelde det en kan karakterisere som profesjonell idrett, mens den andre biten går mer på det en kan kalle dugnadsinnsatsen, den innsatsen som kreative sjeler i norske idrettslag gjør daglig for å skaffe noen kroner ekstra i kassa, og om en da inngår et samarbeid med kommersielle interesser, er det positivt for den muligheten en har til å skaffe egeninntekter til idretten. Det ville være rart, synes jeg, om resten av Stortinget ikke var enig i at idrettslagene bør ha mulighet til å bruke sine dyktige til-litsvalgte til å være kreative når det gjelder å skaffe inn-tekter til idretten, så lenge dette kommer barn og unge til gode.

Ola T. Lånke (KrF): Jeg har lyttet oppmerksomt til replikkvekslingen mellom representantene Bredvold og Helleland. Jeg finner grunn til å følge opp litt, for jeg synes ikke Helleland har vært helt klar når han har foretatt grenseoppgangen mellom det som skjer lokalt, og det som skjer høyere oppe i mer profesjonelle kretser. Han nevner bl.a. at hvis et treningsstudio inngår et samarbeid med en idrettsklubb, er det veldig greit. Men hva hvis man tenker seg at en idrettsklubb har mottatt offentlig støtte, spillemidler, til å bygge et anlegg, gjerne også i samarbeid med et kommersielt foretak, og foretaket så flytter inn i deler av dette huset og så å si melker dette anlegget? Finnes det ingen faremomenter i en slik problematikk? Ser ikke Helleland at det her kan være uheldige koblinger som man i hvert fall må være obs på?

Trond Helleland (H): Jo, jeg ser at det kan være vanskelige avveininger her, men det er nettopp derfor også Høyre er med på den merknaden som omtaler det jeg vil kalle profesjonell idrett, og da snakker jeg om en klubb som ligger Lånkes hjerte nær, f.eks. Rosenborgs profesjonelle aktivitet. Det er «big business» etter hvert, og da er det åpenbart at en ikke skal gå inn med direkte tilskudd til aktiviteten – de klarer seg godt på egen hånd. Men så vidt jeg erindrer, var det vel flere som vurderte å være med på den merknaden som går på at idrettslag må kunne inngå samarbeid med kommersielle interesser. I det legger ikke jeg noe mer enn at dersom idrettslaget Tidsfordriv i Kvinnegardslia i Ål finner ut at de kan gå inn og ha en andel i et helsestudio, ha deler av inntekt derfra og pløye den inntekten tilbake til sine dessverre altfor få aktive medlemmer, vil det være positivt. Og det er den type samarbeid jeg tenker på. Jeg legger ikke noe mer i det, og jeg regner med at departementet og idrettsforbundene selv klarer å tolke disse merknadene slik at dette blir praktisert på en god måte.

Det vil bli vanskelige grensdragninger. Og det er kanskje en interessant problemstilling, dette med overgangen fra det en kan kalle frivillighetsprinsippet i idrettslag til ren profesjonalisme. Og den brytningen ser vi nå i de store fotballklubbene, der en på den ene siden har investorer som er ute etter å frambringe et godt produkt med god fortjeneste, mens en på den andre siden mer har de gamle ildsjelene, som er ute etter å drive

idrettslag etter gamle prinsipper om medlemsavstemninger og valg av styre, osv. Her tror jeg vi vil få se mye av de store brytningene i idrettspolitikken i årene framover, og særlig da i forhold til den profesjonelle idretten, så det er vel kanskje et tema for neste idrettsmelding.

Presidenten: Replikkordskiftet er dermed omme.

Anne Enger Lahnstein (Sp): Den meldingen vi behandler i dag, som heter «Idrettslivet i endring», ble lagt fram av den forrige regjeringen i desember i 1999 og opprettholdt av den nye regjeringen. Og det er jo et uttrykk for at det her er bred enighet om den statlige idrettspolitikken og om betydningen av den idrettspolitikken som vi har.

I tillegg er det slik at meldingen avspeiler endringen i samfunnet. Derfor er dette, som saksordfører sa, en moderne melding, og det skulle egentlig bare mangle. At vi i fjor høst i tillegg fikk en debatt om en del sider ved toppidretten som førte til at det ble tatt initiativ til en høring i februar, synes jeg var veldig positivt. Bakgrunnen var kanskje ikke positiv, men det at vi hadde høringen om idrettens verdigrunnlag, ble positivt mottatt, og jeg synes vi fikk satt på dagsordenen en del spørsmål som det er stor interesse for, og som også vi som politikere og folkevalgte bør være opptatt av.

Forholdet mellom bredde og topp er jo viktig når man diskuterer idretten, og det skulle bare mangle om det ikke i den statlige idrettspolitikken legges størst vekt på bredden. Men vi skal heller ikke unnså at bredde og topp hører sammen. Og jeg synes, når vi nå gleder oss over – jeg er vel ikke av dem som tar helt av, for å bruke det uttrykket – idrettsprestasjonene og resultatene i VM i Lathi i disse dager, illustrerer det hvor viktig også toppidretten er, både i form av forbilder og i form av den glede som det sprer.

Men la meg understreke det som var konklusjonen etter høringen, slik jeg oppfattet det, at her er det behov for debatt. Det er behov for årvåkenhet, at idrettsorganisasjoner sjøl viser årvåkenhet og åpenhet for at det også fins gråsoner. Og de som sier at det ikke fins gråsoner, ønsker vel med det å uttrykke at vi her er veldig strenge på å si at mistanke om doping er doping. Men jeg er ikke i tvil om at man hele veien må ha en årvåkenhet på dette problemet.

Så til målet om idrett og fysisk aktivitet for alle. Det er sagt mye her om barn og unge. La meg i tillegg til det som er sagt om innvandrere av Helleland, også føye til betydningen av idrettsaktivitet for funksjonshemmede. Jeg vil også benytte anledningen til å peke på frivillighetsmeldingen og oppfølgingen av den, som faktisk har gitt et ønsket resultat i form av mer penger til det medlemsbaserte virket på lokalt nivå. Dette har vi fått best til i idrettsammenheng, og det gir veldig gode ringvirkninger.

Når det gjelder omleggingen av anleggspolitikken og dette med vekt på storbyenes spesielle behov, nærmiljøanlegg og flerbrukshaller, er jeg helt enig i det som meldingen skisserer, og jeg er heller ikke i tvil om at dette blir fulgt opp på en god måte.

Jeg har i debatten vært litt opptatt av forholdet mellom Norges Idrettsforbund og Kulturdepartementet, og jeg er for så vidt glad for at vi også har hatt en diskusjon om distansen mellom den demokratiske idrettsbevegelse, som er vokst opp gjennom titall av år, og Kulturdepartementet, som jo fordeler disse midlene ved en kongelig resolusjon. Jeg er helt sikker på at det av og til er sunt å rette søkelyset mot det, og jeg tror også at debatten har gjort at i hvert fall jeg føler meg helt trygg på at den nødvendige distanse er ivaretatt, og at det også med nye prosedyrer fra Kulturdepartementet legges opp til at man får den nødvendige hånd om hvordan de målene vi trekker opp, ivaretas.

Forholdet til Stortinget har vært diskutert. Jeg synes det er betryggende og bra at man her får en melding i perioden og en redegjørelse i året. Det innebærer at Stortinget vil få rik anledning til å diskutere dette området, som jeg tror blir stadig viktigere som politikkområde.

Og la meg til slutt – fordi jeg har én kjepphest her – også understreke at jeg mener at den fysiske aktiviteten og dette med idrett for alle først og fremst må legge vekt på friluftslivet, og at nærheten til naturen er svært viktig.

Ågot Valle (SV): I VM på ski i Lahti har vi virkelig fått sett toppidretten på godt og ondt – fantastisk spenning og glede over våre utøveres prestasjoner på den ene siden, dopingskandale på den andre. Den edle kappetriden uten andre prestasjoner enn den utøveren står for aleine, uten et arsenal av medisinsk og teknisk ekspertise og uten press fra kommersielle krefter, er en saga blott. På mange måter befinner topp og bredde seg i to forskjellige verdener, men toppens idealer om først og best, nær sagt for enhver pris, presser barne- og ungdomsidretten. Vi ser det på utstyrspresset. Foreldre har kommet til meg og fortalt at unger kommer hjem og forlanger kosttilskudd for å bli bedre. Det er klart at det er noen som tjener på dette. Det er et vanvittig kommersielt press på barn og unge, og det må vi ta på alvor.

Barneidretten har sine bestemmelser som er noen av de beste i verden, om allsidighet og konkurranseforhold som er tilpasset unger. Men den framstår ikke som ubetinget uskyldig og problemfri. Konkurransesesongen for de aller yngste tøyes i begge ender i flere idretter. Topping av lagene, krav til oppmøte og deltakelse er så stort fra mange at mange 12- og 13-åringer går lei.

Sjøl har jeg hatt mange fantastiske år i idretten. Jeg har fått oppleve den enorme gleden det er sammen med andre i fellesskap å mestre nye ferdigheter, samspill mellom kropp og bevegelse. Dette er idrettens egenverdi som en finner både i topp og i bredde, og som er en viktig begrunnelse for at det offentlige skal gå inn og ta ansvar. Det er også en begrunnelse for den enorme dugnadsinnsatsen – og den har jeg lyst til å berømme – som foreldre og andre legger ned.

Den andre store begrunnelsen er folkehelseperspektivet. Vi vet at fysisk aktivitet har avgjørende betydning for folkehelsen. Inaktivitet er en av de største truslene mot folkehelsen. Belastningslidelser står for 50 pst. av alle legekonsultasjoner. Fysisk aktivitet har avgjørende betydning

for ungers utvikling. Den gir mestringsopplevelser, og for unger er mestring knyttet veldig mye til kropp. Motorisk utvikling har avgjørende betydning for utvikling gjennom deltaking i lek, for læring, for emosjonell og kognitiv utvikling. Derfor er det bra at meldinga betoner så mye verdien av fysisk aktivitet, både gjennom den organiserte idretten, og også gjennom uorganisert aktivitet i og utafør idretten.

SV støtter forslaget om å bruke mer penger på nærmiljøanlegg, også knyttet til skolegårdene. Mange av skolegårdene er rene asfaltørkener og gir lite utfordringer til unger. Men vi i SV savner en sterkere betoning av en samfunnsplanlegging som må ha som mål at alle skal ha tilgang til friarealer og muligheter til fysisk aktivitet. Vi vil at det skal settes av mer tid til fysisk aktivitet i skolen. Vi vil at det skal bygges flere gang- og sykkelveger som gir flere muligheter til daglig fysisk aktivitet.

Vi vil også ha gratis utleie av idrettsarenaer til idrett og fysisk aktivitet for barn og unge, slik at det blir mulig å ha en så lav kontingent at ingen blir holdt utafør. Her har både kommunene og idretten et ansvar, idretten også for å begrense kravet til utstyr, som ekskluderer mange fra muligheter til deltakelse.

Komiteen har vært opptatt av gråsoner og etikk i arbeidet med denne meldinga. Idrettens forhold til helse må stå sentralt i den videre debatten. Her utforder SV både idretten og departementet. «Painkillers» brukes i dag for at en utøver som er skadet eller overtrent, skal kunne gjennomføre en konkurranse til tross for at det kan gi helseskader på lang sikt. Idrettsinvalid er dessverre noe vi kommer til å se mer og mer av. SV legger fram forslag om at Regjeringa må utrede bruken av medikamenter i bredde- og toppidretten ut fra målsettinga om riktig medisinsk bruk og å hindre misbruk.

Idretten har alltid spilt en samfunnsrolle eller har vært et speil av samfunnsutviklinga. SV mener at den tiltakende kommersialiseringa av idretten er en trussel mot idretten slik vi har identifisert oss med den, og det er storsamfunnets plikt å gjøre noe med denne utviklinga. Symbiosen media, næringsliv og idrett forsterker kommersialiseringa og presset på utøverne. Vi mener derfor at Regjeringa må komme tilbake med tiltak som hindrer at reklamefinansierte medieselskap styrer idretten gjennom eierskap. Derfor mener vi at det bør vurderes å forby reklamefinansierte medieselskap å kjøpe aksjer i idretten, enten det gjelder klubber med underselskap eller ligarettheter.

Jeg fremmer da SVs forslag som står i innstillinga.

Presidenten: Ågot Valle har tatt opp de forslag hun refererte til.

May Britt Vihovde (V): Idrett og fysisk aktivitet er omfatta av stor interesse i Noreg. Det kan ein klart sjå når det gjeld interessa for å følgja med på kva som skjer i Lahti i desse dagar, òg i dette hus. Idretten er Noregs største folkerørsle. Idrettslaga kanaliserer dugnadsånd og spelar ei stor rolle når det gjeld trivsel og folkehelse. I til-

legg utgjør verksemda i den frivillige idretten ein stor samfunnsmessig ressurs.

Venstre meiner at den offentlege innsatsen i sterkare grad må rettast inn mot å sikra mangfaldet i Idretts-Noreg og gi tilbod som aktiviserer barn og unge, samt at ein må leggja til rette for mosjon. I mindre grad må satsinga gå til profesjonalisert toppidrett.

Venstre er einig i dei måla som Regjeringa trekkjer opp både for barne- og ungdomsidretten. Barn må sikrast eit allsidig tilbod, og det er viktig at ein prioriterer anlegg i lokalmiljøa som stimulerer barn sine behov for fysisk aktivitet i både organiserte og eigenorganiserte former. Seinast i går kunne me lesa at undersøkingar viser at barn som brukar skuleskysst, har dårlegare fysisk helse enn barn som går til skulen.

Ungdom har behov for variasjon og utfordringar. Idrettslaga må få rammevilkår som gjer dei i stand til å møta dei krava nye aktivitetar fører med seg. Tilskotsordningar må støtta opp om lokal idrettssatsing og lokalt engasjement og ikkje reserverast for store prosjekt.

I tillegg må tilskotsordningane sikra rekruttering og premiera aktivitet, men medføra minst mogleg skjema-velde og dokumentasjonsbyrde. Det er viktig at den frivillige innsatsen mange idrettsleiarar og foreldre gjer, blir konsentrert om aktivitet og ikkje byråkrati.

Dei offentlege lotteria har tatt vesentlege delar av spele-marknaden og kontrollerer snart halvparten av denne marknaden. Det offentlege deler så ut midlar til lag og organisasjonar. Utfordringane framover er å sikra idrettslaga frie inntekter, elles kan me koma i den situasjonen at me får ein sektor som er redusert til å vera utøvar for offentleg politikk og ikkje utøvar av aktivitet som medlemmene ønskjer.

Venstre sluttar seg til komiteen si understreking av at breiddeidretten og den uorganiserte eigenaktiviteten må stå i sentrum for staten sin idrettspolitik. Tur- og skigåing, sykling, bading mv. er tradisjonelle aktivitetar som store delar av befolkninga held på med. Desse aktivitetane er ein viktig del av vår kultur og har mykje å seia for folkehelsa. Ved at denne typen aktivitetar i hovudsak går føre seg i naturmiljøet, medverkar dei til at folk får eit nært forhold til naturen og styrkjer miljømedvitet. For Venstre er det viktig. Bruk av naturen som arena gjer òg at det ikkje er naudsynt med store investeringar i anlegg. Dette er aktivitetar i grenselandet mellom idrett og friluftsliv. Ein samla statleg politikk for fysisk aktivitet må stimulera eit breitt spekter av aktivitetar, uavhengig av om dei tradisjonelt blir definerte som idrett eller som friluftsliv.

Venstre er einig i den idrettspolitiske visjonen «idrett og fysisk aktivitet for alle», og Venstre er einig med komiteen sitt fleirtal som peikar på at både eigenorganisert aktivitet og aktivitet i andre frivillige organisasjonar – i tillegg til NIF – har stor verdi.

Grethe G. Fossum (A): Svært mange mennesker i dette landet er opptatt av idrett. Avisene har egne sportsider, og radio og TV har egne sportssendinger. En toppidrettsutøver blir lyttet til ikke bare når det gjelder utsagn om idrett, men også i andre samfunnsprospørsmål.

At toppidretten er viktig for folk flest, ser vi av at de bruker mye av tiden sin på å følge med. Derfor er det viktig at man sikrer grunnlaget for et etisk og faglig kvalifisert toppidrettsmiljø. Med det mener jeg at man legger til rette for at toppidrettsmiljøet både på utøversida og på ledersida er profesjonelt. I den senere tid har vi sett en rekke idrettsutøvere som har problemer med sine forbund i forhold til sponsing o.l. Og forbundene på sin side har svart med utelukkelse fra landslag eller internasjonal deltakelse. Etter min oppfatning, og ganske mange andres, bør det være en selvfølge at de som er best sportslig kvalifisert, deltar på landslaget. Det forundrer meg at forbundene ikke ser dette som sin oppgave, men lager regler og avtaler som gjør at de beste idrettsutøverne ikke får lov til å representere Norge – fordi de ikke har undertegnet en avtale forbundet har fremforhandlet, faktisk på egenhånd, uten idrettsutøvernes tillatelse.

Toppidrett er svært tidkrevende, og krever ofte en treningsdose to-tre ganger daglig. Det kan være svært vanskelig å kombinere med en yrkesutøvelse, og det betyr at toppidrettsutøverne er yrkesutøvere.

Like viktig som at man er profesjonell på sin ytelse innenfor idretten, er det at man på begge sider av bordet er profesjonell som arbeidstaker og arbeidsgiver. Tillat meg å si at jeg føler at det veldig ofte er slik at man mangler profesjonelle arbeidsgivere i idrettssystemet. Gjennom høringen om idrettsmeldingen ble det fra NISOs side understreket at man mangler både pensjonsordninger og yrkes- og skadeforsikringer for toppidrettsutøverne, og at man rett og slett ikke får rett til å bruke sitt eget navn og bilde i forhold til andre sponsorer, men må holde seg til det forbundene forlanger at man skal gjøre.

I systemet er det også en diskriminering av kvinnelige toppidrettsutøvere. De får dårligere tilbud når det gjelder både utbetaling og treningsmuligheter.

Innenfor friidrettsområdet er det spesielt vanskelig akkurat nå fordi klubbene har solgt rettighetene til sine utøvere uten deres vitende og vilje, til forbundene. I praksis betyr det at friidrettsutøvere i liten grad har mulighet til å tjene penger utenom de 50 000 kr – 100 000 kr som forbundet gir dem. Det er ikke mye å leve av, og det vil på lang sikt føre til at Friidrettsforbundet vil stå uten toppidrettsutøvere. Så la meg understreke at det må være et hovedprinsipp som idrettsforbundene følger, at de som representerer Norge i utlandet og på landslaget, er de beste.

Det er ikke bare staten som har store utfordringer når det gjelder idrett. Idretten selv står foran et tiår med brytninger. Hvordan skal de fortsette med sin uavhengighet i forhold til staten samtidig som staten setter større krav til hvordan de skal bruke pengene? Hvordan vil de organisere seg for å fange opp trendene i tiden? Eliteidretten er det ikke farlig med, den vil utvikle seg. Folk vil ha underholdning, folk vil ha sirkus, og samfunnet må legge til rette for at idrettsutøverne blir kunstnere på idrettsfronten.

Idrettens forhold til masseidretten er komplisert. Masseidretten vil ta nye former, spenningsidretten overtar hos de unge. Og hvordan kan idrettslagene organisere seg for å fange opp dette? Det er en utfordring. Hva vil så

Idretts-Norge gjøre med den uorganiserte idretten? Hvorfor vil ikke kvinnene med tidsnød være med i idrettslagene? Er de lei av å være bakspillere? Er de lei av å koke kaffe og stille opp på dugnader uten å få delta i idretten selv? Her er det mange ugjorte oppgaver for Idretts-Norge.

May-Helen Molvær Grimstad (KrF) (leiar for komiteen): Barn og ungdom er den viktigaste målgruppa for den statlege idrettspolitikken. Nettopp difor er det særleg viktig kva slags verdigrunnlag idretten bygger på. Idretten har ein klar eigenverdi – ungdom skal sparke fotball fordi fotball er gøy og ikkje fordi det er førebygginge. All norsk idrett er dessutan bygd på verdiar som medverknad, engasjement, tilhøyring og fellesskap. Dette har ein sær stor eigenverdi.

Frivilligheit er ein av dei grunnleggande verdiane i idretten, og skal det framleis vere. Med stor interesse har eg lese idrettens eige verdidokument «Det finnes verdier som kan bli til gull». Det er positivt at idretten sjølv set verdiar på dagsordenen. Det som no er utfordringa, er å få desse verdiane rotfesta i heile organisasjonen – ned i kvart fotballag og i kvar skigruppe over heile landet. Barn og unge må saman med sine leiarar eige idrettens eigne verdiar. Og desse verdiane skal ikkje vere doping, slankepress, fyllefestar, sexpress og stadig utprøving av nye måtar å nå absolutt lengst på – i strid med kroppens eigne behov og naturlege grenser.

Også toppidretten må ta konsekvensen av at den er verdiorientert. Både breiddeidrett og toppidrett må vere basert på glede, helse, fellesskap og ærlegdom. Eg er nøgd med å kunne konstatere at idrettens organisasjonar har gripe fatt i utfordringane innan dette feltet, og at det blir arbeidd med å synleggjere verdiane og spelereglane som er idrettens grunnlag.

Under den opne høyringa i Stortinget den 2. februar kom det fram påstandar om gråsoner i idretten. Bruk av høgdehus, kosttilskot og slanking er nemnde som eksempel på slike gråsoner. Norges Idrettsforbund heldt samstundes fram: «I doping er det ingen gråsoner.» Men NIF skisserer at ein i toppidrett står overfor ein del etiske dilemma. Ein del av desse etiske dilemma vil andre kalle gråsoner. Jakta på å bli stadig betre blei også kalla «jakten på fordeler» i den opne høyringa. Det blei vidare hevda at ei jakt på fordelar lett er eit forstadium til doping, og at slanking og jakta på ein lett kropp er ein del av den same logikken. Dette kan ende i det absurde dersom ein ikkje får betre kontroll med idrettsøvingane.

Professor Gunnar Breivik uttalte i den opne høyringa at

«da må vi utvikle en toppidrett som tar konsekvensen av at den er verdibasert. Vi må ikke la vårt gode antidopingarbeid der vi er ledende, bli ødelagt av jakten på fordeler i gråsonene».

Det er eit viktig moment å ta med vidare i arbeidet.

Eg starta med å seie at barn og unge er den viktigaste målgruppa for den statlege idrettspolitikken. Nettopp difor er det så viktig at idretten representerer ei motvekt til juks, prestasjonspress og doping. Eg vil her som eit godt eksempel nemne KRIK – Kristen Idrettskontakt – som

eit kvalitativt viktig supplement i Idretts-Noreg. KRIK er eit eksempel på at ein kan skape eit breiddeidrettstilbod også for vaksen ungdom, i ei sosial ramme der konkurransemotivet er sjalta ut.

Eg er også gjord kjent med at NIF ganske nyleg har sett i gang eit omfattande nettverksarbeid som førebels inkluderer 400 nettverksarbeidarar, som gjennom oppsøkinge verksemd skal svare på dei behova det enkelte idrettslaget har.

«Idrett for trygg oppvekst» er også eit godt og viktig bidrag til norsk idrettsrørsle, der ein integrerer ungar som ikkje har det så lett i samfunnet, i idrettslaget via støttekontaktar. Rørsla «Fotball mot rasisme» er nok eit eksempel på at idretten er seg sitt ansvar bevisst når det gjeld haldningsskapande arbeid og å engasjere breitt.

Sentrumsregjeringa fremma ei melding om frivilligheit, som skisserte tiltak for å gi meir midlar til frivillig arbeid på grasrotnivå. Dette har ført til resultat, og ein har fått tilbakemelding frå mange som no har fått ny inspirasjon til aktivitet. Eit eksempel på dette kan vere eit lag som fekk 15 000 kr i støtte og blei så overvelda over dette at dei sende takkebrev.

Til slutt vil eg ta opp ei alvorleg utfordring idretten – i likskap med resten av samfunnet – står overfor. Enkelte opplever dessverre ei altfor tett kopling mellom idrettsmiljø og alkohol. Nyleg har det vore mykje fokusering på alkoholforbruk i det norske idrettsmiljøet. Ein sentral aktør uttalte då alkoholproblemet blei avdekt, at det var ein fest på kvar av samlingane, og at det blei litt mykje alkohol.

Eg er difor glad for at ein samla komitee i innstillinga så sterkt tar avstand frå all bruk av alkohol i idrettsleg samanheng, og at komiteen har merka seg at Idrettsstyret på eige grunnlag har utarbeidd retningslinjer om alkohol og idrett. Denne haldninga må også avspeglast i arena-reklame og utstyrsreklame. For tida er det enkelte stader eit sprik mellom ideal og røynd på dette feltet. Men eg håpar og trur at idretten vil gripe fatt i denne viktige utfordringa.

K j e l l E n g e b r e t s e n hadde her overtatt presidentplassen.

Statsråd Ellen Horn: Vi lever i et samfunn i rask endring. Utviklingen har konsekvenser på en rekke områder, også for idretten. Derfor er tittelen på denne stortingsmeldingen «Idrettslivet i endring». Utviklingen krever økt oppmerksomhet og bevissthet også fra politiske myndigheter. Meldingen – som ble fremmet av sentrumsregjeringen, og som regjeringen Stoltenberg har sluttet seg til – trekker opp viktige prinsipper for den statlige støtten i form av spillemidler til idrett og fysisk aktivitet. Jeg finner det gledelig at en samlet komitee i overveiende grad har gitt sin tilslutning til de idrettspolitiske retningslinjer som er foreslått.

Møteplasser hvor identitet kan bygges og etableres blir stadig viktigere. De lokale idrettslag er ikke bare sentrale i forhold til det å gi bedre fysisk form, men er viktige arenaer for sosial læring, samhold og tilhørighet. Med

den unike posisjonen idretten har i norsk samfunnsliv, tror jeg bestemt at idretten er et velegnet virkemiddel for å motvirke bl.a. rasisme og intoleranse.

Regjeringen er derfor særlig opptatt av å styrke aktivitetene i de lokale idrettslagene. Det skal være en klar sammenheng mellom statlige idrettspolitiske mål og bruken av spillemidler. I 2000 ble det innført en ny tilskuddsordning som gav idrettslagene vel 81 mill. kr, som i sin helhet går til arbeidet med barn og unge i lokallagene. Dette er et konkret eksempel på hvordan staten kan bidra til å gi bedre rammebetingelser til den lokale idretten, og at Stortingets forutsetninger følges opp i praksis. Regjeringen vil i sitt arbeid søke å styrke den nevnte tilskuddsordningen og i tillegg bidra til at en større andel av spillemidlene til Norges Idrettsforbund og Olympiske komite kommer lagnivået til gode.

Gjennom meldingen legges det videre opp til fortsatt fokus og satsing på utbygging og rehabilitering av anlegg. Det vil i tiden fremover bli satset på anlegg med høyt brukspotensial og anlegg som i særlig grad kan benyttes av barn og ungdom. Jeg har registrert at komiteen spesielt trekker fram flerbrukshaller, og at en ber Regjeringen vurdere å sikre utbyggingen av slike anlegg, spesielt i tettbygde strøk, gjennom en egen tilskuddsordning. Departementet fokuserer kontinuerlig på denne utfordringen og er klar over at anleggsdekningen i enkelte byer og bynære strøk er dårligere enn i andre deler av landet. Regjeringen vil aktivt søke å endre dette og vil allerede ved årets hovedfordeling komme med tiltak for å bedre dagens situasjon. En forutsetning for å kunne løse disse utfordringene vil imidlertid være at de involverte kommuner også selv er villig til å prioritere dette.

Mye av den fysiske aktiviteten er imidlertid egenorganisert. Det er derfor viktig med enkle anlegg og områder i nærmiljøet som kan stimulere til fysisk aktivitet. Meldingen fremhever økt satsing på såkalte nærmiljøanlegg, eksempelvis balløkker, skileikområder, akebakker og enkle turstier. Et særdeles viktig grep er at meldingen nå åpner for at nærmiljøanlegg kan bygges i tilknytning til skolens uterom. Skolene når alle barn, og ligger som oftest i gangavstand fra hjemmene.

Det slås fast i meldingen at staten også skal støtte norsk toppidrett. Begrunnelsen er opplevelse og identitetsskapende effekt. Norge er et land med mange fremragende idrettsprestasjoner til tross for lavt innbyggertall, noe vi har sett med all tydelighet i Lahti i disse dager. Toppidretten som identitetsskaper gir bare mening når den springer ut av aksepterte fellesskapsverdier. De verdier som vi ønsker at våre barn skal vokse opp med på løkka, må også gjelde for våre toppidrettsutøvere. Det er derfor et helt sentralt signal i meldingen at støtten fra staten skal bidra til å sikre et etisk og faglig kvalifisert toppidrettsmiljø.

I disse dager er doping i idretten et hett tema. Regjeringen legger derfor opp til å utvide straffeloven § 162 b, slik at både bruk, erverv og besittelse av dopingpreparater blir forbudt. Jeg finner det i den forbindelse svært gledelig at en samlet komite støtter et slikt forslag. Regjeringen vil videre, i nær dialog med NIF, opprette et uavhen-

gig kontrollorgan. Regjeringen vil i tillegg videreføre Norges aktive internasjonale engasjement både i forhold til det uavhengige antidopingorganet WADA og gjennom bilaterale avtaler med Kina, Sør-Afrika og Frankrike. Støtten til det holdningsskapende arbeidet er økt ved årets tildeling, og Idrettsstyret har allerede fristilt påtalemyndigheten fra ledelse og administrasjon. En sammenligning av vår økonomiske innsats på antidopingområdet, som ble gjort på et ministermøte i Helsingfors for tre dager siden, viser også at vårt bidrag er vesentlig større enn hva tilfellet er i våre nordiske naboland. Samlet utgjør dette tiltak som viser at Regjeringen går betydelig lenger enn hva meldingen legger opp til i antidopingpolitikken. Regjeringen har som ambisjon at Norge skal være i aller fremste rekke på dette felt.

Samfunnet er i endring, idretten er i endring. Meldingen som nå endelig sluttbehandles, markerer på mange måter et veivalg. Det statlige idrettspolitiske fokus vil i tiden fremover i mye sterkere grad rettes mot barn, ungdom, frivillighet og lokalmiljø. Retningen er gitt – arbeidet kan begynne.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Trond Helleland (H): Statsråden var i den åpne høringen vi hadde, litt spørrende i forhold til Stortinget i spørsmålet om egen budsjettpost for idretten. Nå har altså flertallet konkludert med at det ønsker vi ikke. Hennes eget parti har sagt ja til det. Men Stortinget er interessert i idrettsspørsmål. Mitt spørsmål til statsråden blir enkelt og greit: Hvordan vil statsråden orientere om og komme til Stortinget med saker som står på den idrettspolitiske dagsordenen? Har statsråden gjort seg noen tanker om hvordan Stortinget i større grad kan bli involvert i de interessante debattene som pågår generelt i samfunnet om idrettens posisjon, uten at det nødvendigvis trenger å røkke ved prinsippet om at idretten får sine midler via tippe-midlene?

Statsråd Ellen Horn: Jeg har det klare inntrykk at idrettsspørsmål vil komme til å stå mer i fokus i tiden fremover og bli mer fremtredende i den politiske debatten. Jeg tror at idretten er tjent med dette.

Som komiteen selv påpeker i innstillingen, har Stortinget mulighet til å drøfte idrettspolitikk gjennom de årlige budsjettbehandlingene. Også den ordinære spørretimen, spontanspørretimen og interpellasjoner gir Stortinget anledning til å fokusere på idrettspolitiske saker.

I meldingen blir det i tillegg foreslått at det skal legges fram en stortingsmelding om idrett og fysisk aktivitet i hver stortingsperiode, og at det gis en redegjørelse i Stortinget om utviklingen med jevne mellomrom.

Dersom det skulle vise seg at fraværet av en egen post i statsbudsjettet svekker mulighetene for den politiske debatten, må vi jo vurdere også dette med å gjeninnføre en egen post. Men jeg registrerer at det ikke er flertall for å gjeninnføre en slik post, og vil følge debatten løpende og bidra til at kvaliteten på debatten blir så god, levende og meningsfull som mulig.

Per Roar Bredvold (Frp): For et drøyt år siden kunne vi registrere at daværende kulturminister Åslaug Marie Haga og departementet jobbet med et lovforslag som ville forby kampsporter som tillater knockout.

I Elverum kommune er taekwondo blant de største idrettene når man ser bort fra lagidrett. De to klubbene har ca. 120 medlemmer med god blanding av jenter og gutter i forskjellige aldre – dette som et eksempel på det vi har innenfor bredden av norsk idrett.

Jobber statsråden med tanker om å forby noen form for idrett vi pr. dags dato har i Norge, eller er hun villig til å utvide den listen vi allerede har?

Statsråd Ellen Horn: Kulturdepartementet arbeider i disse dager med et forslag omkring disse spørsmålene, som vi vil komme til Stortinget med om ikke så veldig lang tid. Konklusjonen kan vi komme tilbake til ved saksbehandlingen når dette kommer opp i løpet av vårseksjonen.

Anne Enger Lahnstein (Sp): Jeg må nesten få bruke denne anledningen til en liten kommentar til saksordføringen, som insisterer på å bruke uttrykket «det borgerlige flertallet». Jeg vil bare si at det at man insisterer på å dele norsk politikk i to blokker, er det mest konserverende, nesten det mest reaksjonære jeg kan tenke meg i dagens politiske landskap. Spesielt er det oppsiktsvekkende at det kommer fra en representant for et regjeringsparti som er i mindretall. Det var det – det behøver jeg ikke å spørre kulturministeren om.

Mitt spørsmål til kulturministeren går også på dette med en egen post på statsbudsjettet. Statsråden har nettopp kommentert dette etter et spørsmål fra Helleland. Jeg vil forsikre meg om at statsråden ikke bruker mye tid på å vurdere om man skal opprettholde eller komme tilbake til ny budsjettpost på statsbudsjettet. Dette er en partipolitisk markering fra Arbeiderpartiet i salen som det ikke er noen mening i å bruke tid på. Statsråden sa sjøl at årlige budsjetter, redegjørelser, spørretimer, åpne spørretimer og en melding i hver periode gir mer enn nok mulighet til å komme tilbake og ha en opplyst, positiv og god debatt om norsk idrett framover.

Statsråd Ellen Horn: Som jeg allerede har sagt, har bakgrunnen for arbeidet med stortingsmeldingen vært nær knyttet til behovet for å klargjøre Stortingets mulighet til å drøfte idrettspolitiske spørsmål. Jeg gjentar gjerne det jeg allerede har sagt: Jeg har en klar ambisjon om å bidra til at debatten i denne sal blir god, og at idrettsspørsmålene får den oppmerksomhet som de absolutt fortjener.

Det er ikke tvil om at idretten har betydelige utfordringer i tiden som kommer. Jeg føler meg svært sikker på at det vil bli økt interesse og mange muligheter til debatt om dette i denne sal.

Når det gjelder spørsmålet om en egen post, vil jeg ha dette i mente som noe som vil være vesentlig for å få debatten mer spisset – det viser seg jo ofte at økonomi bidrar til en høyere temperatur på debatten rundt sakene,

og det har vært nevnt at man kanskje ikke venter seg den store temperaturen her i dag, fordi det er så bred enighet om disse sakene. Vi vil vurdere dette løpende.

Ågot Valle (SV): Som statsråden skjønner, er SV – og jeg – opptatt av idrettens verdigrunnlag. En av de verdiene som vi håper skal få mer gjennomslagskraft i det norske samfunnet, er likestilling.

Jorid Hovden har nettopp avgitt en doktoravhandling om likestilling og idrett. Hun påviser der at bare 7 pst. av lederne i idretten er kvinner, og hun sier at det er maktstrukturer og organisatoriske trekk i det idrettspolitiske systemet som er årsaken til det. Det er mer markeds-tenking og mer topptung idrett, som fremmer menns og hindrer kvinners mulighet til å nå opp. Mye av det, sier hun, skyldes kommersialiseringen av idretten. Mitt spørsmål er: Hvordan vil statsråden utfordre idretten til å ta opp likestillingsdebatten?

Det andre spørsmålet mitt gjelder kommersialiseringen av idretten. Som statsråden sikkert har sett av innstillingen, har SV en merknad om den stadig sterkere symbiosen mellom idrett, medier og næringsliv. I høringen utfordret jeg statsråden på det. Hun sa da at hun var opptatt av å gjøre alt hun kunne for å hindre en utvikling der reklamefinansierte medier overtar styringen av idretten. Som hun også sikkert har sett, har SV et forslag om å be Regjeringen utrede tiltak som skal ha som mål å hindre at reklamefinansierte medieselskaper styrer idretten gjennom eierskap. Hvordan stiller statsråden seg til dette forslaget?

Så et tredje spørsmål: Idrett for alle er en verdi i seg sjøl. Aftenposten hadde i fjor et oppslag om at homofile føler seg mobbet ut av idretten. Jeg oppfattet at Kran ble kalt inn på teppet av Horn. Siden har idrettsdebatten stilnet. Jeg vil gjerne ha en kommentar til dette.

Statsråd Ellen Horn: SVs representant Ågot Valle hadde mange spørsmål til statsråden. Jeg kan forsikre at idrettens verdigrunnlag brenner også Arbeiderpartiet og Regjeringen for, og jeg tror de fleste i denne sal er meget opptatt av denne siden ved idretten.

La meg først si noe om kvinneidretten. Vi ser i dag hvor utmerkede våre jenter er i svært mange forskjellige sammenhenger på idrettsbanen – i håndball, i fotball og på ski. I Lahti i det siste har ikke minst Bente Skari gjort et mektig inntrykk på hele verden. Dette er et resultat av arbeid som har vært prioritert i Norges Idrettsforbund og sekundert av Kulturdepartementet, om jeg kan bruke et slikt uttrykk i denne sal. Olympiatoppens kvinneprosjekt ble avsluttet høsten 2000, og Kulturdepartementet har støttet dette økonomisk. Prosjektet skal videreføres i Norges Idrettsforbunds ordinære strukturer. Når ikke dette er så vektlagt i den meldingen som vi har behandlet i det siste, kommer det av at man er kommet et stykke på vei. Men man skal på ingen måte miste tak i det. Jeg vil følge dette meget nøye og sikre at også kvinnene og kvinnenes interesser blir ivaretatt, både når det gjelder prioritering, økonomi – ja i det hele tatt. Man har en rekke utfordringer, spiseforstyrrelser, osv.

Representanten spurte også om dette med medieselskapenes innvirkning på norsk idrett. Jeg er av den oppfatning at dette ikke er en sak for myndighetene, i og med at det snarere er et medieetisk spørsmål, som i første rekke bør styres av mediene selv.

Det ble litt liten tid til å svare på de siste spørsmålene.

Ola T. Lånke (KrF): Jeg tar ikke ordet fordi jeg er uenig i noe av det som statsråden har sagt. Tvert imot har vi – og to regjeringer – stått sammen om og bak denne meldingen.

Det jeg har lyst til å ta opp, er en side som ligger litt i forlengelsen av det meldingen berører. Statsråden var inne på dette med at anleggsdekningen innenfor idrettsområdet er for dårlig. Det er, som vi vet, behov for utstrakt vedlikehold, det er behov for mange flere nærmiljøanlegg, mer satsing i storbyene osv. – jeg kunne bare fortsette å ramse opp.

Jeg vil utfordre statsråden til å tenke litt høyt omkring framtidig finansiering av de ulike utfordringene innenfor dette feltet. Vi kan også ta med et felt til: Fremskrittspartiet har fremmet et forslag i innstillingen hvor de foreslår endring av lov om pengespill slik at overskuddet deles mellom idrett og kultur. Vi vet også at det på samme måte er store utfordringer innenfor kulturvernområdet. Det er derfor behov for økte ressurser til begge disse feltene i tiden framover.

Mitt spørsmål er: Har statsråden vurdert dette og eventuelt andre forslag for å komme nærmere en løsning når det gjelder de store utfordringene som jeg har skissert?

Statsråd Ellen Horn: Utfordringene på anleggssiden er betydelige – jeg hadde nær sagt – over hele landet, men det er ingen grunn til å undervurdere at vi er spesielt bekymret i forhold til anleggene i de store byene.

Jeg registrerer at det er kommet et forslag fra Fremskrittspartiet om endring av tippeskjemaet. Det vil selvfølgelig bli vurdert, og mange har også vært inne på det tidligere.

Jeg har flere ganger understreket den positive virkningen idretten har på samfunnslivet. Jeg vurderer imidlertid dagens nivå på det overskuddet som går til idrettsformål, som tilfredsstillende. Et slikt forslag som det som er kommet fra Fremskrittspartiet, vil måtte ses i sammenheng med totaliteten i statsbudsjettet. Forslaget innebærer jo også at man foreslår å ta vekk midlene fra forskning, som er et betydelig og viktig satsingsområde for Regjeringen. Den dimensjonen, hvor disse forskningsmidlene da eventuelt skal hentes fra, har man jo ikke kommet med noen løsning på. Her har jeg derfor ikke kunnet følge Fremskrittspartiet.

Vi er veldig opptatt av at fordelingskriteriene forblir slik de nå er foreslått i meldingen. Jeg vil hele tiden fortløpende vurdere på hvilken måte vi best mulig kan sikre at anlegg over hele landet blir ivarettatt.

Presidenten: Replikskiftet er avsluttet.

Inger Stolt-Nielsen (H): Er idrett sunt?

Selv om det offisielle Idretts-Norge setter store ressurser inn på å bekjempe doping, er organisasjonene på kontinuerlig jakt etter å finne fordeler, nye måter å bedre prestasjonene på – metoder som ikke står på forbudslisten, men som gir dem som benytter metodene, en fordel i forhold til andre utøvere.

Det er et problem når bruk av høydehus blir aktuelt for ambisiøse barn eller deres foreldre. Det er et problem når barn utvikler spiseforstyrrelser i forsøk på å tilfredsstille krav fra trenere, og når kravet til prestasjoner blir så stort, også for barn og unge som ikke er ferdig utviklet, at idrettsgledden for mange fortrenses av stress og angst for ikke å innfri forventningene. Dette er etiske dilemmaer som idretten selv har tatt tak i, og som det arbeides med å bevisstgjøre trenere nedover i systemet om. For idrett skal være sunt. Idrett skal gi glede, gode sosiale relasjoner, oppøve styrke og kroppsbeherskelse og utfordre den enkelte til å tøy sine egne grenser innenfor det som er den enkeltes naturgitte begrensning.

Barn og ungdom fremheves som de viktigste målgrupper for den statlige idrettspolitikken, og i den sammenheng er det viktig å videreutvikle det positive arbeidet som skjer innen barneidretten. Komiteen har i forhold til dette understreket at spesialisering og konkurransepress ikke skal ha en dominerende stilling i dette arbeidet. Allsidighet og deltakelse må prioriteres i tilknytning til de statlige ressurser som brukes på barneidretten.

Ut fra den orientering som ble gitt i Stortingets åpne høring, er det vårt inntrykk at idretten selv har tatt fatt i problemstillingene, og at det arbeides med å skolere trenere nedover i systemet på dette området.

For dem som arbeider med barn og unge, må helse, trivsel og sunne sosiale relasjoner være viktigere enn rekorder og enkeltprestasjoner. Det må være et mål for den statlige idrettspolitikk å bidra til at breddeidretten i alle dens ulike former gir gode vekstvilkår og klare helse- og miljøpolitiske mål.

Mens våre toppidrettsutøvere er under mer eller mindre kontinuerlig kontroll og oppfølging av et kompetent helseteam, kan de som ikke når helt opp i toppen, men som har store ambisjoner, lett komme langt på vei ut i uføre før det oppdages at noe er galt. Og det er gjerne her, i sjiktet mellom topp- og masseidrett, at problemene oppstår. Økt fokusering på antidopingarbeidet kan bidra til å redusere problemene, og Høyre er tilfreds med at Norge er i front i forhold til disse problemstillingene. Men vi må ikke bli så blåøyde i forhold til den norske skikkelighet at vi fordømmer dopingavslørte utlendinger og bortforklarer våre egne dopingavslørte idrettsutøvere. Doping er uakseptabelt uansett hvem utøveren er. Idretten skal fremme fair play på alle nivåer.

Idretten er internasjonal. På idrettsbanen har alltid mennesker fra ulike kulturer møttes. Når vi nå etter hvert har fått innslag fra mange kulturer i vår egen befolkning, er det viktig at disse integreres i våre lokale lag på alle nivåer. Fordi barne- og ungdomsidretten er vesentlig for miljøutvikling på lokalplan, og fordi innvandrere og flyktninger ofte ikke har den samme tradisjon som oss

ved at foreldre stiller opp i foreldrelag rundt idrettsorganisasjonene, er det viktig at det bevilges midler til det positive integreringsarbeidet som mange idrettsforeninger driver. Jeg vil i den sammenheng peke på Vard-prosjektet i Haugesund og det positive arbeidet med de gode resultatene de er landskjent for.

Det er viktig at idrettslag som driver slikt målbevisst integreringsarbeid, sikres de økte driftstilskudd som trengs utover en prosjektperiode. Når prosjektfasen er over, må disse lagene få de tilskudd som er nødvendig for å kunne overføre prosjekt til permanent driftsform. Ikke minst i våre største byer vil ulike idrettslag gjennom bevisst integreringsarbeid kunne bidra til å bygge ned motsetninger og skepsis mellom barn og unge med ulik etnisk og kulturell bakgrunn.

Ikke alle barn og unge er medlemmer i et idrettslag, og svært mange faller fra i tidlige ungdomsår. Men den offentlige idrettspolitikken må sikte mot at også disse kan finne sine arenaer for fysisk utfoldelse. Det er viktig at det i lokalmiljøene finnes rom for uformelle aktiviteter i flerbrukshaller, på skateboardbaner, på fotballøkker, i såkalte hundremeterskoger. Bare slik kan målet om idrett for alle nås.

Shahbaz Tariq (A): St.meld. nr. 14 for 1999-2000, Idrettslivet i endring, er en viktig melding som setter søkelyset på idrettens mange roller i det norske samfunnet, alt fra idretten som en viktig sosial faktor i nærmiljøet til at idretten er en viktig brikke i det helsemessig forebyggende arbeidet. For Arbeiderpartiet er det derfor viktig å poengtere den brede og viktige funksjonen som idretten har i vårt samfunn.

Innenfor dette brede spekteret som jeg nevnte, har vi i Arbeiderpartiet valgt å fokusere ekstra sterkt på barn, unge og breddeidretten. Dette gjør vi fordi vi mener at disse gruppene står svakest, også når idrettens midler skal fordeles. Samtidig er vi bevisste på den rollen som idretten har, spesielt blant barn og ungdom, fordi vi er klar over at mange av de idealene som barn i dag strekker seg etter, ikke vil være oppnåelig for de fleste av dem. Derfor opplever man at mange ungdommer faller fra. Dette skyldes deres egne forventninger, men ikke minst de eksterne forventningene som stilles fra ledere og foreldre. For oss i Arbeiderpartiet er det derfor viktig å feste et grep om de verdier som breddeidretten representerer, og fokusere på de sidene ved idretten som ikke bare er dominert av helter og doping.

Jeg vil i tillegg til det jeg nå har sagt, fokusere på idrettens viktige rolle i kampen for å skape felles arenaer for alle.

Personer med etnisk minoritetsbakgrunn i Norge er aktive i det norske samfunnet, også i idretten. Vi kjenner til Norges Idrettsforbunds prosjekter i våre storbyer, der man synliggjør verdien av idretten som en felles arena i vårt flerkulturelle samfunn.

Vi har dessverre gjennom den siste tids hendelser sett at rasismen i det norske samfunnet er kommet til overflaten. Dette viser at vi ikke bare kan bekjempe slike holdninger med ord, men at vi også trenger handlinger som

kan være forebyggende og bekjempende. Jeg mener at inkluderingsprosessene som foregår i de to fotballklubbene Vard i Haugesund og Vålerenga i Oslo, er to gode eksempler på slike tiltak, hvor man jobber etter målrettede planer og har høstet svært positive resultater i kampen mot rasisme.

Jeg er veldig glad for at komiteen presiserer i en merknad til meldingen at idretten ikke bare skal legge til rette for at våre nye landsmenn skal kunne delta og integreres innenfor de tradisjonelle idrettsgrener. Det presiseres også at det er viktig at man verdsetter den idrettskultur og de idrettsgrener som våre nye landsmenn bringer med seg. Komiteen gir videre uttrykk for at en må vektlegge å sikre disse idrettsanleggene og ressurser for aktivisering. I Oslo og andre store byer vet vi at cricket og landhockey er kommet for å bli, men vi mangler fremdeles baner og relevante fasiliteter.

Arbeiderpartiet mener det er viktig å støtte det mangfoldige og frivillige arbeidet som gjøres innenfor idretten. Det er mange ildsjeler som jobber gratis hver kveld for å støtte opp om det frivillige barne- og ungdomsarbeidet. Derfor er det svært uheldig det vi har fått vite gjennom media, at Oslo kommune prioriterte voksne fremfor barn da de gjenåpnet en idrettshall etter en vannskade. Med det mener jeg ikke at man ikke skal vektlegge voksenidretten, men jeg mener at det ikke er akseptabelt at betalingsdyktige medlemmer i et bedriftsidrettslag blir foretrukket fremfor barn. Som et skrekkeksempel på dette vil jeg tillate meg å bruke min egen hjemkommune Oslo. Kanskje representanten Anne Enger Lahnstein ikke liker det, men det er et faktum at det borgerlige flertallet i Oslo bystyre, bestående av Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, påla friluftsetaten å ta inn 4 mill. kr i 2001. Dette gjør at man må kaste ut de som ikke kan betale 400 kr pr. time for leie av hallen. En slik politikk er selvsagt ikke å satse på barn og unge – tvert imot.

Helt til slutt: Jeg er veldig tilfreds med at idrettsmeldingen fastslår at storbysatsingen og Storbyprosjektet skal fortsette. Storbyprosjektet er en målrettet og solidarisk innsats mot svake grupper i samfunnet, slik at idrettens gleder kan nytes av alle.

Presidenten: De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Liv Marit Moland (A): Jeg vil i mitt innlegg fokusere på idrett for barn, unge og funksjonshemmede og integrering av innvandrere.

Det er de lokale idrettslagene som er basisen, og det er her man har kunnskap om lokalmiljøet. Det er her en kjenner barn og unges behov og ønsker, bl.a. arbeidet med å integrere funksjonshemmede i idretten og inkludering av innvandrere.

Over 500 000 barn og unge er i dag aktive i lokale idrettslag i et utrolig mangfold av aktiviteter, samtidig som mange av oss er bekymret over at barn og unge bruker altfor mye tid – stillesittende – foran en PC eller et fjernsyn. Det er derfor viktig at barneidretten legges til

rette på en måte som gjør at barna trives og har lyst til å delta. Idretten skal skape trygghet og trivsel. Målet må ikke være å bli best i en spesiell idrettsgren, men gleden ved å drive idrett – allslags idrett. Spesialisering bør komme mye senere. For barna bør leken og gleden ved idretten være det viktigste.

For staten er det et særlig ansvar at idretten tilrettelegges på en slik måte at også funksjonshemmede – både fysisk og psykisk – får mulighet til å delta. I denne sammenheng bør målet for idretten være at alle skal delta – ingen skal sitte på benken. Staten bevilger ekstra midler hvert år for at funksjonshemmede skal få mulighet til å drive idrett, fordi vi har et spesielt ansvar for svake grupper. De funksjonshemmede har ikke en lovfestet rett til tilrettelagt tilbud, men de bør absolutt ha en mulighet til å drive idrett i sitt nærmiljø ved hjelp av støttekontakter, aktive medhjelpere og ledsagere.

En annen gruppe som absolutt bør bli bedre integrert i idretten, er innvandrerbarna, og spesielt jentene. Med innføring av kontantstøtten går stadig færre innvandrerbarn i barnehage, og integrering bør starte tidlig, det er alle politiske partier enige om. Det er dessverre altfor få innvandrerbarn å se i de lokale idrettslagene, korpsene og andre organisasjoner for barn. Det er en utfordring som Norges Idrettsforbund ikke helt har taklet. Her er mye ugjort arbeid, spesielt i forhold til jentene i innvandremiljøene.

Jeg tror de fleste barn og unge opplever at det å delta i idrettsaktiviteter er gøy – de møter andre unge i sosialt samvær og har for det meste positive opplevelser. Her lærer de regler om fair play og ærlighetsnormer.

Det er viktig at vi ikke krisemaksimerer i forhold til barns påståtte inaktivitet når det gjelder fysisk aktivitet og idrett. Det er tross alt svært mange som er aktive og deltar i de lokale idrettslagene. Det frivillige gratisarbeidet fra foreldre, ledere og trenere i idretten kan ikke overvurderes og må sikres i framtiden.

Per Sandberg (Frp): Som tidligere sagt, er det kanskje ikke så mye nytt i meldingen, det er på en måte bare en forsterkning og en videreføring av den felles interessen alle sammen har av å styrke idretten.

Det nye er Fremskrittspartiets forslag, som etter hvert under debatten har fått noen få kommentarer fra enkelte. Jeg registrerer med en viss glede at saksordføreren fra Arbeiderpartiet signaliserer et positivt syn på – i hvert fall på et senere tidspunkt eventuelt vil se på – hvorvidt vi skal dele overskuddet i to og fordele det med en halvpart til idretten og en halvpart til kultur eller frivillige lag og organisasjoner.

Derfor forsvinner gleden litt når statsråden i ettertid stiller opp og sier at hun er meget fornøyd med den situasjonen som er, og at hun ønsker å videreføre tredelingen. Jeg hadde håpet at statsråden fra Arbeiderpartiet ville følge de signalene som kom fra stortingsrepresentanten fra Arbeiderpartiet.

Jeg må også få lov å si at vi i Fremskrittspartiet blir veldig kritisert for vår kulturpolitikk og vårt engasjement i den forbindelse. Her fremmer vi altså et forslag som på

sikt vil sikre 400 mill. kr mer – hvis vi går tilbake og ser på overskuddet fra 2000 – til frivillige lag og organisasjoner i 2006 og 400 mill. kr mer til idretten i 2006. Jeg vil også slå fast med hensyn til det som kulturministeren prøver seg på i sitt innlegg: Fremskrittspartiet presiserer i sine merknader at dette ikke på noen slags måte skal gå på bekostning av forskningsmidlene. Vi sier derimot at det er viktig å styrke forskningsdelen, men at det bør tas over det ordinære statsbudsjettet.

I den sammenhengen synes jeg også det er interessant å se hva som har skjedd med overskuddet av tipping. Det er jo staten som beveger seg og forstørret sitt engasjement i forhold til spill. Staten har tatt over og beveger seg inn på markedet til frivillige lag og organisasjoner, slik at det i dag er vanskeligere å stå og selge lodd for et lite idrettslag, for folk flest har brukt opp midlene som de ønsker å bruke på spill og lotteri, på de statlige spillene. Derfor mener jeg absolutt at Stortinget og staten skal vise sitt ansvar ved å overføre de midlene som folk gambler for – for å si det slik – til det som de er tiltenkt, nemlig idrett og frivillige lag og organisasjoner.

Vi skiller lag når det gjelder skattebetalernes penger, som saksordføreren var inne på i sitt innlegg. Her er det gamblernes midler. Her er det midler som folk flest tipper og spiller for, som allerede er skattlagt. Så å kalle dette statens midler som Stortinget fordeler rundt omkring, blir for meg på en måte litt feil, for dette er idrettens og kulturlivets egne midler.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 7. (Votering, se side 2092)

S a k n r . 8

Innstilling fra familie-, kultur- og administrasjonskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Per Sandberg, Per Roar Bredvold og Siv Jensen om nedsettelse av et offentlig utvalg for å gjennomgå bruken av sakkyndige i barnefordelingssaker (Innst. S. nr. 108 (2000-2001), jf. Dokument nr. 8:45 (1998-1999))

Presidenten: Etter ønske fra familie-, kultur- og administrasjonskomiteen vil presidenten foreslå at debatten blir begrenset til 45 minutter, og at taletiden blir fordelt slik på gruppene:

Arbeiderpartiet 10 minutter, de øvrige grupper 5 minutter hver.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt høve til replikkordskifte på inntil fem replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av Regjeringen.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Dette anses vedtatt.

Liv Marit Moland (A) (ordfører for saken): Saken om bruk av sakkyndige i barnefordelingssaker og i den sammenheng nedsettelse av et offentlig utvalg for å gjennomgå dette er fremmet av representanter fra Frem-

sakringspartiet. Partiet foreslår at det nedsettes nok et offentlig utvalg som skal gjennomgå alle sider ved bruk av sakkyndige i slike saker.

Etter forslagsstillernes mening har det utviklet seg en uheldig praksis på dette området, uten at dette er dokumentert.

Ved fordeling av omsorgsretten er det barnets beste som skal være i fokus. Det er kun i de tilfeller hvor foreldrene ikke blir enige seg imellom om omsorgsdeling for barna, at retten skal avgjøre hvor barna skal bo.

Forslagsstillerne hevder at de har sett mange eksempler på at bruk av sakkyndige i slike saker virker mot sin hensikt og kan være direkte skadelig både for barna og foreldrene. Jeg savner dokumentasjon for slike alvorlige påstander.

Barnefordelingssaker kan være svært opprivende, både for foreldre og barn, og det er derfor svært viktig at de sakkyndige, som skal gi råd til dommere og andre involverte, har en stor grad av integritet og kan opptre med stor troverdighet.

Det foreligger allerede to offentlige utredninger der bruken av sakkyndige i barnefordelingssaker er vurdert. Flere av spørsmålene som forslagsstillerne ønsker utredet, er allerede utredet.

Dette arbeidet er allerede fulgt opp ved at det er utarbeidet en grundig veiledning for sakkyndige i barnefordelingssaker. Veiledningen er samtidig en orientering for domstoler, fylkesmenn, fylkesnemnder o.l. Videre ble det høsten 1998 satt i gang et toårig utdanningsprogram i sakkyndighetsarbeid.

I november 1998 ble det fremmet flere forslag, bl.a. når det gjelder bruk av sakkyndige. Utredningen har vært på høring, og departementet vurderer hvordan forslagene skal følges opp. Det er også bevilget prosjektmidler til en undersøkelse om familiesaker som fremmes for domstolene, og bruk av sakkyndige i denne sammenheng.

Både den forrige og denne regjeringen har arbeidet med dette spørsmålet. Arbeidet har vært og er prioritert. Komiteens flertall kan på denne bakgrunn ikke se at det er behov for å nedsette enda et offentlig utvalg for å gjennomgå bruken av sakkyndige i slike saker.

Komiteens flertall tilrår derfor at forslaget ikke bifalles.

May-Helen Molvær Grimstad (KrF): Dette blir eit kort innlegg.

Forslaget om nedsetting av eit offentlig utval for kritisk å gå gjennom alle sider ved bruken av sakkyndige i barnefordelingssaker får ikkje fleirtal i dag.

Det ligg føre to offentlege utgreiingar som har vurdert bruken av sakkyndige i barnefordelingssaker, og handsama fleire av spørsmåla som forslagsstillarane frå Framsteigspartiet ønskjer utgreidd. Det er utarbeidd ei rettleiing for sakkyndige i barnefordelingssaker. Eit toårig utdanningsprosjekt i sakkyndigarbeid blei starta hausten 1998. I NOU 1998: 17, Barnefordelingssaker – avgjørelsesorgan, saksbehandlingsregler og delt bosted, har utvalet kome med fleire forslag til endringar i sakshandsamingsreglane, som til dømes gir auka høve til å trekke

sakkyndige inn under saksførebuingar. Utvalet peikar på at den tradisjonelle bruken av sakkyndige, ofte i form av omfattande sakkyndige utgreiingar, ikkje alltid er nødvendig for resultatet, og kan påføre både partar og det offentlege unødvendige utgifter. I tillegg blei det peikt på at slik bruk av sakkyndige ofte fører til vesentleg lengre sakshandsamingstid. Utvalet foreslår at det blir opna for ein annleis og meir varierende bruk av sakkyndige.

På grunn av barnefordelingssakenes spesielle karakter er det viktig at sakshandsamingsreglane er smidige og fleksible. Kristeleg Folkeparti meiner det er nødvendig å gjere endringar i sakshandsaminga ved domstolen. Bruken av sakkyndige bør avgrensast til dei tilfella der det er særlege forhold knytt til foreldra eller til barnet. Ein fleksibel bruk av sakkyndige må samtidig innebere ein fornuftig bruk av sakkyndige, og det må sikrast tilgang på personar med sakkyndig kompetanse, slik at dette ikkje blir eit forseinkande element i prosessen. Men vi treng ikkje noka ny og omfattande utgreiing om dette.

Eg viser til innstillinga, som saksordføraren gjorde fint greie for, og til det arbeidet som allereie er gjort på området.

Per Sandberg (Frp): Jeg registrerer at de to foregående talerne viser til det som er gjort i forhold til sakkyndige, og særlig i forhold til det som de kaller toårig etterutdanning.

Den toårige etterutdanningen er et samarbeid mellom Barne- og familiedepartementet og Norsk Psykologforening, som høsten 1998 startet dette utdanningsprogrammet for sakkyndige. Det er seks kursdager i året, fordelt på tre dager om våren og tre dager om høsten. Det er det som er tiltaket som skal rette opp de mangelfulle kunnskapene og kompetansen innenfor området sakkyndige og barnefordelingssaker.

Og det er en annen ting: Det stilles fortsatt ingen krav til utdanning i sakkyndighet for å kunne påta seg slike saker. Fortsatt kan dommerne fritt bestemme hvem som skal være sakkyndige i barnefordelingssaker. For meg er det litt merkelig at vi innenfor et så alvorlig felt ikke skal ha noen form for kvalitetssikring av den jobben som sakkyndige gjør i forhold til barnefordelingssaker.

I forbindelse med dette forslaget ble det også sagt at det er mangelfull forskning og mangelfull faglitteratur når det gjelder det som påstås i dokumentet. Det som måtte finnes, er imidlertid bygd på de tradisjonelle oppfatningene om at målet i mange barnefordelingssaker fortsatt er at barnet skal ha ett sted å bo, og at én forelder skal ha avgjørende myndighet. Og det er jo her det grunnleggende problemet ligger.

Jeg har den siste tiden registrert at uttalelser fra de sakkyndiges profesjon, psykologene, har vært et vesentlig innslag i presse og media. Budskapet fra disse er ikke endret fra tidligere uttalelser. Allerede i 1992 sa psykolog Odd Arne Tjersland i boka «Samlivsbrudd og foreldreskap» følgende:

«I henhold til barneloven skal barnet ha én omsorgsperson etter samlivsbrudd.»

Det er fortsatt praksis fra psykologene eller de sakkyndige. Dette knefallet for «eneforeldresyndromet» sier det meste om norske barnefaglig sakkyndige.

Fremskrittspartiet blir i flere og flere sammenhenger innen familiepolitikken beskyldt for å tenke 1950-tallspolitikk, men dagens frykt for at far skal få delta i omsorgen for sine egne barn, overgår dette til de grader.

Det kan også virke som om eneforelderteorien siden WHO-rapporten fra 1952 av John Bowlby, som påpekte de skadelige effekter på barn som følge av atskillelse fra mor på grunn av krigen 1940-45, men som den gang overhodet ikke vurderte forholdet til far, bare har blitt ytterligere videreutviklet.

Nyere forskning peker imidlertid også på skadeeffektene på barn som følge av fravær av far. Her vil jeg bare vise til den litteraturlisten som ligger i Dokument nr 8:44, som vi skal behandle senere i dag. Det er for meg noe merkelig at det norske sakkyndigmiljøet er det eneste som ikke har registrert denne form for forskning.

Det finnes også norsk litteratur som fremmer kritiske bemerkninger. Her kan nevnes boka «Til barnets beste» fra 1988, som overhodet ikke var med i vurderingen da representanten Moland viste til de to undersøkelsene som har vært gjort. Dette var en pilotundersøkelse om psykologer som sakkyndige i barnefordelingssaker, en bok som av en eller annen grunn ble utelatt fra litteraturlisten til NOU 1995:23 om barnefaglig sakkyndighet.

I en artikkel under tittelen «Sakkyndige i barnefordelingssaker – russisk rullett eller mynt og krone?» i Lov og Rett, 1994, skriver juristen Ruth Anker Høyer bl.a.:

«Undertiden kan man få en følelse av at den sakkyndige danner sin konklusjon ut fra en «magefølelse», for dernest å formulere premissene.»

Denne psykologfaglige synsingen er vurdert som en faglig katastrofe i boken «House of Cards» (presidenten klubber). Psykologforeningen har også på en måte selv innrømmet at det er et problem at store deler av deres egen bakgrunn og synsing blir en del av vurderingen i barnefordelingssaker.

Presidenten: Presidenten antar at representanten Sandberg skulle ta opp et forslag.

Per Sandberg (Frp): Beklager, hr. president! Jeg fremmer hermed det forslaget som er inntatt i innstillingen.

Presidenten: Representanten Sandberg har tatt opp det forslaget han har referert til.

Inger Stolt-Nielsen (H): Det finnes ingen enkel oppskrift, ingen rettferdig løsning, ingen rettferdig lov som kan regulere mellommenneskelige forhold. Når en barnefordelingssak havner i retten, er konflikten mellom foreldrene et faktum. Begge parter vil anse seg selv som den best skikkede til å ha den daglige omsorgen for barnet, og begge parters advokater vil arbeide til beste for sin egen klient. Barnets beste kommer ofte i bakgrunnen. Barnets beste brukes som våpen av begge parter, og beg-

ge parter må begrunne hvorfor det er best for barnet å være hos den ene. Da må det nødvendigvis være fordi den andre ut fra den subjektive betraktning er mindre egnet, av en eller annen grunn. Hvordan skal så retten kunne ta en avgjørelse uten å lytte til en sakkyndig som i utgangspunktet skal være nøytral? Dersom den ene er klart bedre skikket enn den andre, vil den i utgangspunktet nøytrale sakkyndige på grunnlag av sine egne vurderinger av barnet, de stridende parter og andre viktige faktorer som sosiale nettverk, barnets tilknytning osv. ha gjort seg opp en mening om hvem som bør ha den daglige omsorgen før partene møtes i retten, og den som ikke blir anbefalt som daglig omsorgsperson, vil derfor oppleve den sakkyndiges vurdering som usaklig, ikke nøytral.

Hvor blir barnets beste av i disse sakene? Vi ser altfor ofte at barnets beste settes til side av dem som skulle være deres nærmeste omsorgspersoner. Barnet blir tingliggjort i forhold til foreldrenes dragkamp. Men barn er ikke et fellesgode som kan likedeles. Barn har behov for trygghet, også i forhold til foreldrenes konflikter. Det er bl.a. dette en nøytral sakkyndig skal vurdere: Hvem er best egnet til å gi barnet trygghet i hverdagen, og hvordan virker foreldrenes måte å takle samlivskonflikten inn på barnets trygghet og utviklingsmulighet?

I svært mange av de tilfeller som bringes inn for retten, har den ene forelderen tilknytning til kriminalitet, rus eller er beviselig voldelig. I de tilfellene burde sakene være klare, barn må skjermes for den slags påvirkning. Likevel vil en alltid ha tilfeller der foreldrene er likeverdige, og der en avgjørelse kan bli svært vanskelig. Den tapende part vil da uvegerlig føle den endelige avgjørelse som urettferdig, og det kan godt hende at den også er det, men bortfall av nøytrale sakkyndige som rådgivere for retten vil neppe føre til færre såkalte urettferdige avgjørelser. Og hvordan skal en finne en rettferdig ordning hvis foreldrene er likeverdige, like egnet i forhold til barnet, men altså ute av stand til selv å treffe en avgjørelse som alle parter kan leve med?

Det er imidlertid viktig at sakkyndige i barnefordelingsspørsmål gis muligheter til nødvendig faglig oppdatering. I et samfunn i rask endring vil også de ytre problemstillinger endre seg, med de innvirkninger dette har på forholdene rundt barn og foreldre. Det er videre viktig at sakkyndige beholder sin nøytralkompetanse, og ikke spesialiserer seg inn mot å favorisere mor eller far. Den sakkyndige skal være sakkyndig i forhold til barnet.

Det oppstår spesielle problemer der sakkyndige brukes i forhold der det offentlige overtar omsorgen for et barn. Her er det viktig at den sakkyndige ikke opptrer som en del av barnevernet uten å sette spørsmål ved saksbehandlernes vurderinger. Innenfor et barnevern med høy «turnover» og mange meget uerfarne saksbehandlere er det nettopp viktig å ha en sakkyndig som er nøytral i forhold til at det er barnets beste som skal ivaretas.

Som det vises til i saken, har allerede to utvalg vurdert sakkyndiges rolle i barnefordelingssaker, og tiltak er satt i verk for å øke kompetansen for dem som går inn i så konfliktfylte og vanskelige arbeidsoppgaver. Det har

(Stolt-Nielsen)

neppe noen hensikt å nedsette enda et utvalg, det er viktigere at de tilråinger som alt er gitt, og de tiltak som er iverksatt for å bedre kompetansen, videreføres.

Om bruk av sakkyndige i barnefordelingssaker har virket skadelig på barn eller foreldre, skal ikke jeg ha noen formening om. Men jeg er ikke i tvil om at konfliktsituasjonen som bringer den slags saker inn i rettsapparatet, virker skadelig på alle de berørte, både foreldre og barn. Enkelte vil aldri komme over et slikt tap av familie. Det er det imidlertid ikke mulig å hindre ved lovvedtak. Mellommenneskelige emosjonelle relasjoner lar seg ikke binde i lov.

Kirsti Kollé Grøndahl hadde her gjeninntatt presidentplassen.

Statsråd Karita Bekkemellem Orheim: Representantene Sandberg, Bredvold og Jensen har fremmet forslag om å nedsette et offentlig utvalg for å gjennomgå bruken av sakkyndige i barnefordelingssaker. Bruk av sakkyndige i disse sakene har vært et tema i to offentlige utredninger siden midten av 1990-tallet. Jeg stiller meg derfor tvilende til at det skal være behov for å nedsette et nytt utvalg så kort tid etter.

Innledningsvis vil jeg understreke at det er et stort behov for at foreldre som er i konfliktsituasjoner som gjelder barna, skal få hjelp til å løse sine problemer. Det er viktig for barn å ha et nært og godt forhold til begge foreldrene, uavhengig av om disse bor sammen eller ikke, og det er etter min oppfatning en samfunnsoppgave å legge forholdene til rette for dette. Meklingsordningen har nå virket i noen år, den er evaluert, og det er på tide å vurdere hvordan denne kan videreutvikles og bedre tilpasses særlig de foreldrene som er i en stor konflikt.

Mange foreldre opplever konflikter i forbindelse med et samlivsbrudd. De fleste greier likevel å samarbeide om barna etter hvert som tiden går. Noen foreldre har imidlertid store og vedvarende konflikter som de ikke klarer å løse selv. Når foreldrene må bringe tvisten sin til domstolen for å få en løsning, kan det føre til at konflikten øker. Og stor konflikt mellom foreldrene vil, som representanten Stolt-Nielsen var inne på, ramme barna. Jeg mener det er viktig å legge forholdene til rette slik at foreldre tilbys hjelp til å komme fram til egne løsninger uten å måtte gå gjennom en rettsbehandling som skjerper konflikten.

Foreldre som vil fremme en barnefordelingssak for retten, har plikt til å møte til mekling. Mekleren skal være en nøytral tredjeperson som hjelper foreldrene til å komme fram til en avtale. I tillegg åpner dagens regelverk for at man kan benytte sakkyndige på en fleksibel måte i rettsprosessen. Follo sorenskriverembete har i flere år samarbeidet systematisk med to psykologer for å tilby foreldrene hjelp til samarbeid, utprøving av avtaler osv. Dette prosjektet kan vise til svært gode resultater. Også Oslo Byrett har nå startet et tilsvarende forsøk.

Forskningsinstituttet NOVA har nylig utgitt rapporten «Når mor og far møtes i retten – om barnefordeling og

samvær», som gjennomgår en årgang med barnefordelingssaker fra Oslo Byrett. Det kanskje mest oppsiktsvekkende ved denne rapporten er at i de sakene som kom til hovedforhandling i domstolene, hadde en stor andel av familiene relativt store problemer som ikke nødvendigvis hadde med samlivsbruddet å gjøre. I sju av ti saker hadde en av eller begge foreldrene i lengre tid vært i kontakt med det psykiatriske hjelpeapparatet, politiet, barnevernstjenesten, eller hatt relativt omfattende rusproblemer. Mye tyder på at konfliktene mellom foreldrene ikke bare var et resultat av selve samlivsbruddet, men i mange tilfeller måtte ses i sammenheng med ulike belastninger og problemer som en av eller begge foreldrene hadde hatt over lang tid og relativt uavhengig av bruddet. Når vi snakker om denne typen saker, er det viktig å huske på at det i mange tilfeller ikke er slik at begge foreldre framstår som like gode omsorgsalternativer, og at det er hensynet til barnets beste som alltid må veie tyngst.

NOVAs undersøkelse viser at domstolen ønsker de sakkyndiges råd og konklusjoner. Likevel brukes ofte den sakkyndiges uttalelse for å styre partene i retning av forlik. Gjennomgangen av de sakkyndiges erklæringer til retten viste at de fleste arbeidet relativt likt, men at enkelte skilte seg klart ut i negativ retning. Ofte blir sakkyndige oppnevnt på initiativ fra en av partene. Et slikt ønske trenger ikke nødvendigvis å være motivert ut fra et ønske om at retten skal ha en faglig rådgiver, men kan bunne i en tro på at den sakkyndige, forutsatt at den «riktige» oppnevnes, vil støtte den ene partens syn. Valget av hvilken sakkyndig som skal oppnevnes, kan dermed i seg selv bli et konflikttema mellom partene. Dersom det er et mål at partene skal inngå et forlik, er det viktig at partene i den sakkyndiges erklæring framstår som like gode. Forskerne påpeker imidlertid at dersom den sakkyndige legger opp til en konfliktdependende rapport, uten anbefalinger, kan det få alvorlige konsekvenser for barnet dersom skadelige forhold ikke tillegges tilstrekkelig vekt.

Når det gjelder rapportens gjennomgang av de sakkyndiges arbeid i barnefordelingssaker, kan jeg ikke se (presidenten klubber) ... Ja vel, har tiden gått så fort? Kan jeg bare helt til slutt få si to ord til forslagsstillerne, slik at vi kanskje sparer litt tid etterpå? – Jeg har bare lyst til kort å si at på bakgrunn av denne gjennomgangen kan vi ikke se at det er behov for et nytt offentlig utvalg. Men jeg vil følge denne situasjonen meget, meget nøye. Jeg har også lyst til å si at jeg setter meget stor pris på det engasjementet som Fremskrittspartiet har hatt i denne saken. Men pr. i dag har vi ikke dokumentasjon som skulle tilsa at det er behov for å sette ned et eget utvalg.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Per Sandberg (Frp): Nå er det slik at i vårt parti er vi veldig glad for alle positive signal som måtte komme. Jeg setter pris på at statsråden har registrert at vi har lagt inn noen ressurser når det gjelder å fokusere på dette temaet.

Men jeg ble likevel litt skuffet, for også statsråden prøver å vise til de undersøkelsene som er gjort. Da er det

viktig å peke på, særlig når det gjelder NOU 1995:23, at det ble nedsatt to utvalg. De utvalgene bestod altså av psykologer og psykiatere. Det var ingen form for kritisk vurdering i forhold til psykologer og psykiatere i de utvalgene.

Nå registrerer jeg at statsråden vil følge nøye med på disse saksområdene. Men jeg vil gjerne utfordre statsråden særlig i forhold til det som gjelder kvalitetssikring, om hun ikke kan se på muligheten for å etablere en eller annen form for kvalitetssikring av den jobben som de sakkyndige skal gjøre, for det er jo noe alle sammen er opptatt av i alle andre sammenhenger hvor barn er inne i bildet. Jeg tenker ikke minst på barnevern, institusjoner osv. Der har et samlet storting nå fokusert veldig mye på kvalitetssikring.

Da er spørsmålet mitt om ikke også statsråden ønsker å fokusere spesielt på det for å se om vi kan etablere en eller annen form for kvalitetssikring av den jobben som gjøres av de sakkyndige.

Statsråd Karita Bekkemellem Orheim: Jeg tror jeg kan svare kort med å si at den utfordringen fra representanten Per Sandberg vil jeg ta, og jeg vil selvfølgelig se på muligheten for å legge opp til at vi skal ha en god kvalitet på denne veiledningen. Når det imidlertid gjelder spørsmålet om et eget offentlig utvalg, tilsier ikke, så langt jeg kan se, den dokumentasjonen jeg har fått fra mitt embetsverk, at det er behov for et offentlig utvalg.

Når det gjelder kvalitetssikring, kan jeg nå si at vi vil se på muligheten for å følge opp det på en god måte.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til replikk. Flere har heller ikke bedt om ordet i sak nr. 8. (Votering, se side 2092)

S a k n r . 9

Innstilling fra familie-, kultur- og administrasjonskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Per Sandberg, Per Roar Bredvold, Siv Jensen og Øystein Hedstrøm om gjennomgang av barnebidragsordningen med sikte på å oppnå en rettferdig byrdefordeling mellom bidragsmottaker og bidragspliktig (Innst. S. nr. 109 (2000-2001), jf. Dokument nr. 8:46 (1998-1999))

Presidenten: Etter ønske fra familie-, kultur- og administrasjonskomiteen vil presidenten foreslå at debatten blir begrenset til 45 minutter, og at taletiden blir fordelt slik på gruppene: Arbeiderpartiet 10 minutter, de øvrige grupper 5 minutter hver.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til replikkordskifte på inntil fem replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av Regjeringen, og at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Dette anses vedtatt.

Jon Olav Alstad (A) (ordfører for saken): Dette Dokument nr. 8-forslaget har ligget til behandling i Stortinget

lenge, likevel skal jeg gjøre dette ganske kort. Når det har ligget så lenge, skyldes det en forhistorie som har medført at et lenge ventet forslag – gjennom flere regjeringer – ikke har kommet. Vi hadde i utgangspunktet ønsket å behandle disse sammen, derfor har forslaget blitt liggende.

Nå har vi fått en statsråd og en regjering som har fått ut fingeren, og som tør å ta standpunkt. Da vil flertallet avvente det forslaget som Regjeringen skal komme med. Samtidig slår flertallet fast at det må være en målsetting å fordele plikter og ansvar bedre mellom foreldre etter et samlivsbrudd, og å utvikle et bidragssystem som sikrer barna god kontakt med begge foreldrene.

May-Helen Molvær Grimstad (KrF) (leiar for komiteen): Eg vil liksom ordføraren for saka seie at dette er ei sak vi vil komme tilbake til. Då sentrumsregjeringa sat med makta, var vi godt i gang med å greie ut nye bidragsreglar. Dette er ei sak som har gått gjennom fleire regjeringar, og på grunn av regjeringsskifte har det gått ytterlegare tid før Stortinget har fått ho.

Vi frå Kristeleg Folkeparti har heile tida sagt at det er viktig at vi får oppdaterte og fornya bidragsreglar som i større grad tar omsyn både til inntekta mor og far har, og til samvær, kor mykje tid ein er i lag med barna. Det må bli ei rimelegare fordeling enn med dei bidragsreglane som er i dag. Dei er ikkje gode nok, dei er gamaldagse, og dei medverkar i ein del tilfelle meir til å auke konfliktnivået enn til å dempe det. Det å ha gode og riktige bidragsreglar er faktisk veldig viktig.

No har vi skjont at arbeidartiregjeringa snart kjem til Stortinget med dette, og då vil vi få ein skikkeleg, grundig og fullstendig gjennomgang av dette. Det ser vi fram til.

Per Sandberg (Frp): La meg først si at jeg hadde håpet at dette skulle blitt en stor og lang debatt, som endte opp i en gledens dag for mange bidragsbetalere og mange barn. Men, som det også er sagt fra de to foregående talerne, på grunn av sendretthet i mange regjeringer, Bondevik-regjeringen, dagens arbeiderpartiregjering og forrige arbeiderpartiregjering, har det altså gått ti år før vi i det hele tatt fikk problemet på dagsordenen.

Uansett om en bruker som argument at det er fordi det har vært regjeringsskifter at denne saken ikke har kommet opp til behandling – en dårlig unnskyldning – vil jeg få minne om at de som har hatt ordet til nå, og de partiene de representerer, stemte ned forslag til nye bidragsregler i 1996.

Jeg personlig hadde ønsket at vi hadde fått et system med den beste løsningen i forhold til bidragsspørsmålet, der vi hadde sluppet innblanding fra det offentlige, og at foreldrene tok det ansvaret det innebærer å sørge for enighet så vel i det omsorgsmessige som i det økonomiske når man har felles barn. Da hadde man i det miste sluppet en offentlig byråkratisk mølle, og man hadde sluppet at staten har inntekter som følge av samlivsbrudd og skilsmisse hvor barn blir en del av det økonomiske spillet. Men når en ser på sammenhengen mellom dagens

barnelov og barnefordeling, er det ikke så vanskelig å se at barn blir en brikke i et økonomisk åtespill i fordelings-saker.

Jeg hadde ønsket at dette dokumentet fikk den grundige behandlingen det hadde fortjent, sammen med Fremskrittspartiets Dokument nr. 8:44 for 1998-99 om endring i barneloven. Det er helt klare sammenhenger her: Uten endring i barneloven vil nye bidragsregler, uansett innhold, føre til fortsatt økonomisk kamp om barna og dermed videreføre samværs sabotasje og eneforsørger-prinsippet.

Men jeg skal ikke være så pessimistisk i dag. Til tross for at Fremskrittspartiets forslag ser ut til å lide nederlag i dag, virker det som om vår kamp for en rettferdig bidragsordning vil føre fram innen kort tid. Statsråden har i alle fall nå både muntlig og i brev form signalisert at Regjeringen vil legge fram sitt forslag tidlig i mars. Så får Fremskrittspartiet føre kampen videre når det kommer til Stortinget.

Jeg vil også si: Dette er en sak som absolutt ikke bør brukes som eksempel til etterfølgelse. Så mye trenering som det har vært her, gjennom flere regjeringer i snart over ti år, fins det ikke maken til. Jeg skal ikke komme inn på de mange skjebnene som ligger i kjølvannet av denne treneringen, men det samme politiske flertallet som sannsynligvis også i dag stemmer ned dette forslaget, har ansvaret for at mange barn har mistet mange års samvær med den ene forelderen, stort sett far. Å si det er ikke å ta for hardt i.

At en i tillegg har flere bidragsyttere som betaler bidrag for andres barn, bør også nevnes. Det har vært situasjonen i over ti år. En ting er at en skal ha ansvaret for å forsørge og bidra økonomisk til egne barn, men at en i tillegg gjennom dagens lovgivning skal pålegges å betale bidrag for andres barn, skulle Stortinget vært oppmerksom på, og det skulle bidratt til at en hadde fått en mye raskere behandling av saken.

Jeg mener, uten å være for oppesen, at det forslaget som ligger til behandling, er et meget godt forslag, som danner grunnlaget for et rettferdig bidragssystem. Jeg frykter at Regjeringens forslag vil være delvis farget av embetsverket og Rikstrygdeverket, og dermed fortsatt være komplisert og byråkratisk.

Jeg har de siste dagene prøvd å få en viss oversikt over hvordan andre land gjør det i bidragssammenheng. Det har vært litt vanskelig, ordningen er kanskje like byråkratisk der, men i Sverige har de innført nye bidragsregler fra januar i år som på en måte, i hvert fall i økonomisk sammenheng, viser at de summene vi opererer med i Norge i dag i forhold til bidragsunderhold, er langt over det som er nødvendig mellom to ansvarlige foreldre.

Trond Helleland (H): Jeg skal være veldig kort, bare si at når komiteen i dag ikke bifaller forslaget fra Fremskrittspartiet, betyr ikke det at komiteen totalt avviser problemstillingen, og det har jo Sandberg selv vært inne på.

Nå har vi ventet lenge på den gjennomgangen av bidragsordningen som flere regjeringer har varslet, og det

at flere regjeringer har varslet dette uten å legge det fram, kan tyde på at saken faktisk er ganske vanskelig. Jeg har et håp om at en skal få en såkalt mer rettferdig bidragsordning, men jeg tror ikke vi vil få en bidragsordning som gjør at alle vil være fornøyd. Det vil være noen som blir misfornøyd, og det betyr at dette blir ingen enkel sak å få gjennom i Stortinget heller. Og jeg håper at barne- og familieministeren nå gjennom det arbeidet som er gjort, har skapt et godt utgangspunkt for at vi kan få en endring i bidragsordningen som gjør at kanskje noen blir litt misfornøyd og noen blir litt fornøyd. Men å tro at en skal få noen klare vinnere og tapere i en slik sak, det blir vanskelig. Men at det er behov for å gjøre noe, tror jeg alle er enige om. Derfor håper jeg at vi får denne saken så fort som det er varslet, at vi kan få behandlet den i løpet av våren. Så får vi se om vi får de innspill som er nødvendige fra de ulike parter, og som gjør at vi kan få til en ordning som fungerer bedre enn dagens. Og da håper jeg ikke at det blir slik som Sandberg sa, at kampen skal gå videre. Jeg håper det ikke blir noe særlig kamp, men at det blir enighet om å få til en ordning som er best mulig, uten at en dermed går over fra den ene grøftekanten til den andre, men at en prøver å finne noe som kan tilfreds- stille mange.

Presidenten: Før statsråden får ordet, vil presidenten spørre om Per Sandberg vil ta opp sitt forslag. Det blir be- kreftet.

Per Sandberg har da tatt opp det forslag som er inntatt i innstillingen.

Statsråd Karita Bekkemellem Orheim: Regjerin- gen vil i løpet av svært kort tid fremme for Stortinget et forslag til ny bidragsordning som nettopp har rettferdig fordeling av utgiftene mellom foreldrene som et av de viktigste målene.

Representanten Sandberg sier i sitt innlegg at denne saken har vært preget av sendrektighet, men jeg tror nok det er det representanten Trond Helleland sier, som er det korrekte. Dette er et meget, meget komplisert saksfelt som det har vært krevende å gå inn i. Og det som har vært viktig for meg, er at vi har startet med blanke ark og prøvd å bygge opp et system der man har fulgt de inten- sjonene som Stortinget gjentatte ganger har understreket når det gjelder et nytt bidragssystem. Og jeg tror nok også representanten Per Sandberg ville ha erfart at det er ikke bare å arve en sak fra en foregående regjering, en må gå inn i dette på et eget grunnlag, og det gjør at pro- sessen tar tid.

Jeg tror også at representanten Per Sandberg vil opp- leve når han ser framlegget, at denne regjeringen ikke er så veldig farget av verken embetsverket eller Rikstrygde- verket. Vi holder oss til hovedprinsippene som Stortinget har gitt sin klare tilslutning til tidligere, men det er ingen tvil om at saken er komplisert, og at det vil være mulig- het til å se på konkrete endringer også i forhold til det Regjeringen vil komme til å legge fram.

Jeg kan ikke i dag gå konkret og spesifisert inn i det som vil være vårt forslag før det oversendes formelt til

Stortinget. Men jeg vil få peke på noen hovedprinsipper som jeg synes er viktige ved en god og tidsriktig bidragsmodell. For det første må det være barnets behov for midler til forsørgelse som må være det avgjørende for en ny bidragsordning. Samtidig vil det være slik representanten Molvær Grimstad sier, at foreldrene etter økonomisk evne må fordele utgiftene seg imellom. Regelverket skal oppmuntre til fortsatt omsorg fra begge foreldrene, og det skal legges til rette for private avtaler om bidrag.

Vi vet at dagens samlivsmønstre stiller andre krav til et godt bidragsregelverk enn de krav det var rimelig å stille et par tiår tilbake. Jeg synes det er rettferdig at bidragsregelverket skal sikre barnet underhold fra begge foreldrene, og da må begge foreldrenes inntekt tas med i beregningen. Likevel er det rimelig at de som har høy inntekt, bidrar mer enn de som har lav inntekt. Bidragets størrelse skal stå i forhold til utgiftene som følger av det å ha barn, slik at bidraget også vil øke med barnets alder. Samvær skal telle med, slik at de som er mye sammen med barna, vil betale mindre i bidrag til den andre av foreldrene. Dette synes jeg er en naturlig konsekvens av at de som har barnet mye hos seg, også bruker mye penger på direkte underhold av barnet.

Jeg kan ikke være mer konkret i dag, men vi skal som sagt legge fram denne saken for Stortinget meget snart.

Jeg vil avslutningsvis understreke at dette ikke er en reform som vil medføre at alle skal betale mindre i barnebidrag. Noen vil motta mindre i bidrag, og andre vil måtte betale mer. Dette kommer helt an på de konkrete omstendighetene i hver enkelt familie. Den nye ordningen tar imidlertid sikte på at bidraget skal fastsettes på en mer tidsriktig og rettferdig måte, og at begge foreldrene blir ansett som likeverdige i forhold til barnet, selv om de ikke bor fast sammen. Og jeg har tro på at dette vil bli en vellykket reform på sikt.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Per Sandberg (Frp): Da jeg hørte innlegget til statsråden nå, var det nesten som å være på Rosenborg-kamp. Jeg var veldig bekymret i starten for at Rosenborg ble presset over på defensiven. Og jeg ble veldig kritisk og skeptisk i forhold til innledningen på innlegget til statsråden, der hun la vekt på at de nye bidragsreglene som det kommer forslag om fra Regjeringen, skal baseres på vedtak som Stortinget tidligere har sluttet seg til. Om det ikke er for mye å be om, vil jeg gjerne høre hvilke vedtak det er Stortinget har sluttet seg til tidligere i forhold til denne saken, som nå statsråden ønsker å videreføre.

Så ble jeg enda mer skeptisk da statsråden sa at de nye bidragsreglene fortsatt skal oppfordre til omsorg fra begge foreldrene. For poenget er jo at dagens bidragsregler oppfordrer til det motsatte. Er det mulig for statsråden å si noe mer om hva Stortinget har gjort tidligere som hun ønsker å videreføre i forhold til nye bidragsregler?

Så må jeg si at jeg selvfølgelig har forståelse for at dette har vært en krevende sak. At statsråden legger vekt på at hun har arvet saken fra Bondevik-regjeringen, er kanskje ikke så vesentlig, for det har jo sittet regjeringer

før Bondevik-regjeringen også som på en måte har laget maler og forslag til nye bidragsregler. Men, som jeg sa i mitt hovedinnlegg, det er jo faktisk slik at det forslaget som nå ligger på bordet, er nesten likelydende med et forslag fremmet av Fremskrittspartiet i 1996, og det ble nedstemt den gangen.

Men hvis statsråden kunne utdype litt nærmere hva det er Stortinget har gjort tidligere som hun ønsker å videreføre, så tror jeg jeg kan si at resten av innlegget til statsråden for meg i hvert fall var meget beroligende, og jeg ser virkelig fram til at de nye bidragsreglene skal legges fram.

Statsråd Karita Bekkemellem Orheim: Jeg håper at jeg også kan berolige representanten Per Sandberg i den kommende tiden. Men det er faktisk slik at Stortinget i ulike sammenhenger, uten at man har gått inn på konkrete vedtak, gjennom merknader i innstillinger har sagt helt klart fra om at man ønsker et nytt bidragsregelverk, og man ønsker å ha som hovedprinsipp at begge foreldrenes inntekter må telle med; man mener at dagens ordning er foreldet, og man vil ha et nytt regelverk som er tilpasset den tiden vi lever i. Vi vet at dagens lov er 20 år gammel, og at vi har en helt annen situasjon enn den som var for en del år tilbake. I dag er far noe mer enn kun en som betaler bidrag, han er også omsorgsperson overfor sine barn etter et samlivsbrudd. Vi har tatt det på alvor.

Jeg håper at det vi legger fram, vil komme til å gi et godt grunnlag for et flertall i Stortinget. Men jeg legger ikke skjul på at dette er meget komplisert, det har vært vanskelig, vi har jobbet intenst med denne saken fra dag én i Regjeringen, og vi får se til slutt hva Stortinget ender opp med å vedta. Men jeg tror i hvert fall at den modellen vi legger opp til, vil komme til å støtte de intensjonene som ligger i Fremskrittspartiets forslag.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til replikk.

Flere har heller ikke bedt om ordet til saken, og da ser det ut til at sak nr. 9 foreløpig er brakt til ende i fred og fordragelighet. Så får vi se om det vil fortsette slik når forslagene om bidragsregler ligger på bordet.

(Votering, se side 2093)

Etter at det var ringt til votering i 5 minutter, uttalte

presidenten: Da er vi klare for votering.

Votering i sak nr. 1

Komiteen hadde innstillet:

I

Utdrag fra statsregnskapet for 1999 vedlegges protokollen.

II

Antegnelse til statsregnskapet for 1999 vedkommende

Arbeids- og administrasjonsdepartementet

Barne- og familiedepartementet
 Finans- og tolldepartementet
 Fiskeridepartementet
 Forsvarsdepartementet
 Justis- og politidepartementet
 Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet
 Kommunal- og regionaldepartementet
 Kulturdepartementet
 Landbruksdepartementet
 Miljøverndepartementet
 Nærings- og handelsdepartementet
 Samferdselsdepartementet
 Sosial- og helsedepartementet
 Utenriksdepartementet
 blir desidert i samsvar med innstillingen fra Riksrevisjonen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 2

Komiteen hadde innstillet:

Dokument nr. 3:1 (2000-2001) – Riksrevisjonens gjennomgåelse og vurdering av antegnelse til statsregnskapene for 1995-1998 desidert «Til observasjon» og en oppfølging av forvaltningsrevisjoner behandlet av Stortinget – vedlegges protokollen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 3

Komiteen hadde innstillet:

Dokument nr. 3:2 (2000-2001) – Riksrevisjonens kontroll med statsrådets (departementets) forvaltning av statens interesser i selskaper, banker, m.v. for 1999 med

- AS Rehabil
- Statsbygg Invest AS
- Norges Bank
- Den norske Bank ASA
- Christiania Bank og Kreditkasse ASA
- Statens Kantiner SF
- Norsk Eiendomsinformasjon AS
- Industrijeneste AS
- Norsk Synkrotronforskning AS
- UNINETT AS
- Statens lånekasse for utdanning
- Studentsamskipnadene
- Akvaforsk AS
- Christian Michelsen Research AS
- Forskningsparken AS
- Leiv Eiriksson Nyfotek AS

- NORUT-GRUPPEN AS
- Sem Gjestegård AS
- Kommunalbanken AS
- SIVA – Selskapet for industrivekst SF
- Den Norske Stats Husbank
- Nationalteatret AS
- Norsk rikskringkasting AS
- Tusenårsskiftet – Norge År 2000 AS
- Carte Blanche AS
- Den Nationale Scene AS
- Den Norske Opera AS
- Norsk Film AS
- Rogaland Teater AS
- Trøndelag Teater AS
- Statens Skogplanteskoler AS
- Veterinærmedisinsk Oppdragscenter AS (VESO)
- Statskog SF
- Statens Landbruksbank
- Forskningsparken i Ås AS
- Instrumenttjenesten AS
- Statkorn Holding ASA
- Norsas AS, Norsk Kompetansesenter for avfall og gjenvinning
- Polarmiljøseneteret AS
- A/S Olivin
- Arcus AS
- Bjørnøen AS
- Electronic Chart Centre AS
- Kings Bay AS
- Norsk Garantiinstitutt for Skip og Borefartøyer AS
- Store Norske Spitsbergen Kulkompani AS
- Svalbard Samfunnsdrift AS
- Statens nærings- og distriktsutviklingsfond (SND)
- Kongsberg Gruppen ASA
- Norge på EXPO 2000 AS
- Norsk Avfallshandtering AS – NOAH AS
- Norsk Hydro ASA
- Norsk Medisinaldepot AS
- Raufoss ASA
- Den Norske Stats Oljeselskap AS (Statoil)
- Statkraft SF
- Statnett SF
- Telenor AS
- Postbanken AS
- Norges Statsbaner BA
- Posten Norge BA
- SAS Norge ASA
- Luftfartsverkets Parkeringsanlegg AS
- Nordic Aviation Resources AS
- Oslo Lufthavn AS
- Oslo Lufthavn Tele & Data AS
- Airport Coordination Norway AS
- Medinnova SF
- A/S Vinmonopolet
- Kompetansesenter for informasjonsteknologi i helsevesenet AS (KITH)
- NORFUND
- Nytt fra Norge AS

- vedlegges protokollen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 4

Komiteen hadde innstillet:

Dokument nr. 3:3 (2000-2001) – Innstilling fra kontroll- og konstitusjonskomiteen om Riksrevisjonens undersøkelse av innkjøpsvirksomheten i universitets- og høyskolesektoren – vedlegges protokollen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 5

Komiteen hadde innstillet:

Dokument nr. 3:4 (2000-2001) – Riksrevisjonens undersøkelse av Norges oppfølging av OSPAR-konvensjonen innen industri-, avløps- og landbrukssektoren – vedlegges protokollen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 6

Komiteen hadde innstillet:

Dokument nr. 3:5 (2000-2001) – Riksrevisjonens undersøkelse om tildeling og utmåling av hjelpestønad til barn og unge under 18 år – vedlegges protokollen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 7

Presidenten: Under debatten er det satt fram tre forslag. Det er

- forslag nr. 1, fra Per Roar Bredvold på vegne av Fremskrittspartiet
- forslagene nr. 2 og 3, fra Ågot Valle på vegne Sosialistisk Venstreparti

Det votes først over forslagene nr. 2 og 3, fra Sosialistisk Venstreparti.

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber Regjeringa utrede bruk av medikamenter i bredde- og toppidrett ut fra målsettinga om riktig medisinsk bruk og for å hindre misbruk og forelegge saken for Stortinget i egnet form.»

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber Regjeringa utrede tiltak for å hindre at reklamefinansierte medieselskap styrer idretten gjennom eierskap, og forelegge saken for Stortinget i egnet form.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Sosialistisk Venstreparti ble mot 5 stemmer ikke bifalt.

Presidenten: Det votes så over forslag nr. 1, fra Fremskrittspartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om endring i lov om pengespill av 28. august 1992 nr. 103 § 10 slik at etter at det er foretatt fondsavsettelser skal selskapets overskudd fordeles med en halvdel til idrettsformål, til idrettens paraplyorganisasjoner og en halvdel til kulturformål, til frivillige lag og organisasjoner innen kultur. Midlene fordeles av Kongen. Av selskapets overskudd skal 3 pst. avsettes på et fond hvor midlene skal benyttes til arrangering av store internasjonale mesterskap innenlands. Ordningen innføres gradvis over 5 år fra 1. januar 2001.»

Presidenten gjør oppmerksom på at årstallet i siste linje skal være 2002.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet – med den foretatte rettelse – ble med 90 mot 15 stemmer ikke bifalt. (Voteringsutskrift kl. 13.38.13)

Komiteen hadde innstillet:

St.meld. nr. 14 (1999-2000) – Idrettslivet i endring – om statens forhold til idrett og fysisk aktivitet – vedlegges protokollen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 8

Presidenten: Under debatten har Per Sandberg satt fram et forslag på vegne av Fremskrittspartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen nedsette et utvalg som får som mandat kritisk å gjennomgå alle sider ved bruken av sakkyndige i barnefordelingssaker, herunder å komme med forslag til fremtidig organisering og vurdere om denne ordningen bør falle helt bort. Utvalget må også vurdere hvorvidt det bør innføres en obligatorisk etterutdanning for sakkyndige og komme med forslag til hvordan denne eventuelt bør organiseres.»

Det votes alternativt mellom innstillingen og forslaget fra Fremskrittspartiet.

Komiteen hadde innstillet:

Dokument nr. 8:45 (1998-1999) – forslag fra stortingsrepresentantene Per Sandberg, Per Roar Bredvold og Siv Jensen om nedsettelse av et offentlig utvalg for å gjennomgå bruken av sakkyndige i barnefordeligssaker – bifalles ikke.

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslaget fra Fremskrittspartiet bifaltes innstillingen med 90 mot 15 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 13.39.09)

Votering i sak nr. 9

Presidenten: Under debatten har Per Sandberg satt fram et forslag på vegne av Fremskrittspartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om ny bidragsordning i samsvar med Dokument nr. 8:46 (1998-1999) ved fremleggelsen av statsbudsjett for 2002, for iverksettelse fra 1. januar 2002.»

Det voteses alternativt mellom komiteens innstilling og forslaget fra Fremskrittspartiet.

Komiteen hadde innstillet:

Dokument nr. 8:46 (1998-1999) – forslag fra stortingsrepresentantene Per Sandberg, Per Roar Bredvold, Siv Jensen og Øystein Hedstrøm om gjennomgang av barnebidragsordningen med sikte på å oppnå en rettfærdig byrdefordeling mellom bidragsmottaker og bidragspliktig – bifalles ikke.

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslaget fra Fremskrittspartiet bifaltes innstillingen med 89 mot 15 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 13.39.58)

S a k n r . 1 0

Referat

Presidenten: Det foreligger intet referat.

Møtet hevet kl. 13.40.
